

Promise

Voor bijbels denken in de (gezondheids)zorg 21e jaargang nr. 1 (januari 2005)

In dit nummer

Liefde op de juiste afstand

Onvolwassen leiderschap

Diagnostiek van hersengroei

Kunnen we leren van de Children of God?

Liefde op de ju

“Houd net zoveel van uw medemens als van uzelf”

Het volgende verhaal gaat rond. In een zeer strenge winter was er een groep stekelvarkens bij elkaar gekomen. Dat is nogal bijzonder, omdat stekelvarkens van nature elkaars gezelschap niet opzoeken. Ze gaan graag hun eigen gang, maar de koude had hen bijeen gedreven. Ze ontdekten dat ze zich beter voelden wanneer ze dichtertegen elkaar aan kropen, omdat ze zo hun lichaamswarmte met elkaar konden delen. Maar .. als ze te dichtbij elkaar kwamen, prikten ze elkaar met hun naalden. Na wat geëxperimenteer en wat heen en weer schuiven, waren ze in staat om zoveel afstand te houden, dat ze konden profiteren van elkaars lichaamswarmte, zonder dat ze elkaar met hun naalden staken.

In elke cultuur is de gewenste fysieke afstand tot elkaar verschillend. Natuurlijk hangt het af van de situatie, het soort contact etc.. Bij verliefde stelletjes ligt het natuurlijk heel anders dan in de omgang met zakenpartners. En ook dan: zelfs van mens tot mens is het verschillend. Of je het nu leuk vindt of niet, iedereen heeft ermee te maken. In een lift is het bijvoorbeeld dat heel goed waar te nemen, wanneer we op elkaars lichaamstaal letten.

Naast lichamelijke afstand en nabijheid is er ook emotionele afstand en nabijheid

In relaties heeft de een t.o.v. de ander veel ruimte nodig, de ander wil grote nabijheid. Net als de stekelvarkens in het voorbeeld, voelt iedereen zich dus goed bij een zekere mate van nabijheid. Bijvoorbeeld, als een man in contact met

zijn vrouw de ruimte wil hebben om zijn gevoelsleven voor zichzelf te houden (dus afstand wil houden), maar zijn vrouw dit niet accepteert en hem zeurt om te vertellen wat hij ervaart, dan voelt de man zich benauwd e/o gecontroleerd. Als zij hem weinig ruimte blijft geven, maar hem pusht, dan ervaart hij dat als verstikkend en zal hij acties ondernemen om in de ruimte te komen, bijvoorbeeld door vaker de sportclub of bar te bezoeken of aan het verenigingsleven of kerkelijke activiteiten deel te nemen.

Het kan ook andersom. Als een man zijn vrouw geen gelegenheid geeft om over haar emoties te spreken, of daar slechts met een half oor naar luistert, dan voelt zij zich waarschijnlijk in de steek gelaten. Hoe dichtert de relatie is (huwelijk, en ook familiebanden, goede vrienden), hoe ster-

ker het gevoel van in de steek gelaten te zijn of benauwd voelen ervaren wordt. De angst voor die gevoelens kan ons motiveren om bepaalde mensen te vermijden, of juist hen te achtervolgen. We zien dat overal, in gezinnen, maar ook in het grote gezin van God: de Gemeente. Iedereen voelt zich goed als een bepaalde emotionele afstand wordt gehouden. Niet té close, niet té afstandelijk. Gaat iemand over die grens heen, of houdt iemand te veel afstand, dan voelt dat nu eenmaal onplezierig.

Bij volwassenheid hoort dat we hiermee op een gezonde wijze leren omgaan, zonder anderen af te stoten.

De regels voor afstand en nabijheid gaan fysiek en emotioneel ook op voor groepen mensen. Is jouw groep erg close met, zeg maar de leden van de groep, dan spreken we van kliekvorming. Dan wil men t.o.v. elkaar nabijheid ervaren, maar t.o.v. mensen buiten de kliek afstand.

Ik herinner me dat ik in een gemeente kwam, waar ik onbekend was. Mensen kwamen niet naar mij toe. Wilde ik contact krijgen, dan moest ik dat zelf proberen te leggen. Dat hoeft niet altijd moedwil te zijn, maar kan door omstandigheden zo lopen. Maar er bevroop me wel een beetje het gevoel van

iste afstand

Zijn er misschien redenen voor christenen om bepaalde mensen in het dagelijks leven (je werk, familie, club of welke andere groep ook), of broeders en zusters in de gemeente te mijden?

In de tijd dat mijn geestelijk leven nog niet zoveel voorstelde zei iemand eens tegen me: 'Jij bent alleen aardig voor mensen die aardig tegen jou doen'. Dat heeft me aan het nadenken gezet. Is dit niet ons aller natuurlijke neiging?

Het kan iemand zijn die heel anders denkt dan jij doet, andere opvattingen heeft, anders gekleed is dan jij, andere gewoonten heeft dan jij, traditioneler of charismatischer is dan jij, vlotter of stijver is dan jij, in een heel ander milieu leeft, etc.. Dat kan wellicht voor jou een reden zijn om het contact met hem of haar te mijden.

We hebben van nature immers lief, wie ons liefhebben; we zoeken contact met mensen die ongeveer zijn zoals wij zijn: soort zoekt soort. Mag ik (in liefde) vragen, zijn dit redenen om (als christen) anderen te mijden? Vergeten we niet dat 'anders zijn ook gewoon is'? Juist verschillende mensen kunnen een fantastische aanvulling zijn op elkaar. Zij bedreigen elkaar niet maar verrijken elkaar. Ik heb fijne vrienden. Ze zijn heel verschillend, denken niet altijd hetzelfde over de dingen, maar we geven elkaar ruimte en zijn bij elkaar betrokken. Er ligt een uitdaging in het ontdekken van het goede en het mooie in de ander. Ik geloof dat Jezus ons leert dat we dit goede leren te benoemen en te zegenen.

Afstand en nabijheid in de Bijbel

Afstand en nabijheid in de Jakobusbrief: de koninklijke wet vervullen

Het bijbelse geloof houdt ons eigenlijk één basisregel voor: hebt elkaar lief! De basis ervan ligt in Gods grote liefde voor ons, die (Rom. 5:5!) ook in onze harten is uitgestort.

Deze basisregel staat ook in het verhaal van Jakobus 2: 8 en 9. Het is goed om te doen wat de Here van u vraagt: "Houd net zoveel van uw medemens als van uzelf".

De Bijbel noemt dit: de koninklijke wet vervullen. Maar als de rijken bij u een streepje vóór hebben, overtreedt u de wet van God, en dan zondigt u'.

Voor rijken kun je natuurlijk ook invullen: gelijken, dus mensen die zijn zoals wij, mensen van wie we iets verwachten, mensen die bij ons passen, 'ons kliekje' dat denkt zoals wij.

Is het vaak niet zo, dat we in contacten met anderen waardering zoeken voor onszelf? Willen we niet liever gewoon contact met wie ons liggen? Willen wij niet liever dat we ons gemakkelijk kunnen voelen in relatie met anderen? We hoeven immers geen vrienden te worden met iedereen, maar elkaar liefde tonen ...

Afstand en nabijheid in de brief van Paulus aan de Efeziërs: vrede en eenheid in Christus

Vroeger stond het Joodse volk wegens de verbonden die God met hen sloot, dicht bij God dan de heidenen. Paulus zegt het zo in Ef. 2:11 e.v., als hij zich richt tot de gelovigen uit de heidenen (geparafraseerd): 'Vergeet niet dat u van geboorte niet bij het volk van God hoort.... U leefde vroeger in elk geval zonder Christus en u stond volledig buiten de gemeenschap van Gods volk. De beloften die God had gedaan, golden toen nog niet voor u. U leefde zonder hoop en zonder God. Maar nu u één met Christus bent, is er geen afstand meer tussen Gods volk en u ... Door het Kruis van Golgotha is Hij onze shalom geworden en heeft God eenheid gebracht'. Daarbij kun je denken aan het beeld van het lichaam met vele lichaamsdelen. Eenheid in zijn verscheidenheid. Louter en alleen door genade, omdat God ervoor koos om naar jou en naar u om te zien en om je in Zijn Gemeente, in Zijn Lichaam op te nemen (1 Cor. 12:13) en Zijn vrede te schenken!

D.w.z. God accepteert jou en ieder ander mens, zonder dat we daar recht op hebben! God brengt ons samen! God heeft de ander naast je aanvaard. Hij zegt tegen jou en je medebroeder of zuster: je hoort erbij! Die waarheid is zó belangrijk dat het wezenlijk is dat we daarvan doordrongen zijn. Pas dan kunnen we elkaar zegenen met liefde door elkaar dit te doen ervaren, door een blik van verstandhouding, een gebaar, een praatje, door nabijheid. We beseffen vaak niet half hoeveel goed dit een ander kan doen.

Afstand en nabijheid in Lukas: onbaatzuchtige liefde

In hoofdstuk 6: 32 e.v. staat: 'Wat voor bijzonders is het te houden van mensen die ook van u houden? Dat doet iedereen. En als u goed bent voor mensen die ook goed voor u zijn, is dat zo bijzonder? Nee, dat is heel gewoon. Als u geld leent aan mensen die het u kunnen terugbetalen, wat

eenzaamheid. Immers als iedereen praat met iedereen, en zelf sta je alleen met je consumptie dan voel je je een beetje verloren in de massa. Dit nodigt niet uit om terug te komen, tenzij je een doorzetter bent.

Aan de andere kant kan het ook zijn dat je als onwennige bezoeker als het ware bedolven wordt met aandacht. Het kan zijn dat je ervaart dat mensen als een zwerm sprinkhanen over je heen komen. Nu roept dit beeld bij mij de volgende associatie op. Het komt ongevraagd en met een onzuiver motief. Zo kun je bedolven worden met "liefde" van sprinkhanen, maar die "liefde" is slechts op eigen voordeel gericht. We kunnen hieruit de les leren dat je in je benadering van anderen moet onderzoeken wat je motief is. Projecteer je je eigen verlangen van nabijheid eigenlijk op de ander, waardoor je voorbij gaat aan de persoon zelf of om er voor de ander te zijn? Is het 'voor wat hoort wat'? Is er sprake van onbaatzuchtige liefde, oftewel liefde die zichzelf niet zoekt? Want anders trachten we ten diepste onze eigen verlangens te vervullen. Feitelijk kunnen mensen nooit (zeker niet op termijn) ten volle in hun onbevredigde verlangens voorzien. Dat kan alleen Christus.

(jo)u bewerken, zoals Hij belooft in Fil. 2:13.

Hoe ga je nu in liefde op een gezonde wijze met afstand en nabijheid om?

Soms ontmoet je mensen, die als je ze één vinger geeft, je hele hand nemen. Kinderen hebben daar ook vaak een handje van. Natuurlijk is het niet gezond om dat toe te laten. Maar hoe dan wel? Moeten we dan maar niets zeggen, of de ander mijden of chagrijnig of geïrriteerd reageren? Zou dat de bijbelse vervulling zijn van 'hebt elkaar lief'? ... Of is er ook een alternatief? Je zou bijvoorbeeld je gevoel kunnen verwoorden. Zo komt het helaas nog wel eens voor dat een vader of moeder niet reageert op wat zoon of dochter vertelt. Ik stimuleer dan die zoon of dochter dat hij of zij niet gaat oordelen, boos of geïrriteerd wegloopt, danwel heel timide wordt, maar dat hij of zij de gevoelens teruggeeft, zonder te (ver)oordelen. Dat is zoiets als: 'het doet me dit en dat als je ...'. Het is dan aan de ouder hoe die ermee omgaat. De zoon of dochter heeft dan gedaan wat binnen zijn of haar vermogen ligt.

Liefde op juiste afstand: Laten we naar Jezus kijken hoe dat gaat

1. Aanpassen aan gezonde verlangens

Op een gegeven moment ziet Jezus dat mensen hun kinderen bij Hem brengen, opdat Hij hen zou aanraken en zegenen. Maar de discipelen wilden daar een stokje voor steken want zij waren alleen op de volwassenen gericht.. Jezus wil geen uitzonderingen op de hoofdregel elkaar lief te hebben. Hij neemt het de discipelen zeer kwalijk (Marc. 10:14,15). "Laat die kinderen toch bij Mij komen", zei Hij. "Houd ze niet tegen, want juist voor kinderen is het Koninkrijk van God. Het is zelfs zo dat wie niet als een kind het Koninkrijk van God ontvangt, er nooit kan komen". Daarna stelde Hij de kinderen met hun kinderlijk geloof als voorbeeld (voor de volwassenen). Hij omarmde en zegende hen onder oplegging van handen. Zie je het voor je? Wij volgen onze eigen belangen en vergeten Gods grootste belang: mensen! In dit geval: kinderen. Hij die zoveel anders was en is dan kinderen, paste zich zo op een gezonde wijze aan hun gezonde verlangens aan, maar corrigeert de discipelen die aan het gebod van de liefde voor anderen voorbijgingen.

2. Grenzen aangeven

Soms ontmoet Hij mensen met ongezonde verlangens: 'En de Farizeeën ... gingen met Hem in debat; en zij verlangden van Hem een teken uit de hemel, om Hem te verzoeken' (Markus 8:11). Jezus is heel duidelijk: dat teken geef ik u niet. Er zal u geen ander teken gegeven worden dan dat van Jona de profeet! Jezus liet zich niet

voor bijzonders is daaraan? Iedereen wil wel geld uitlenen als hij erop kan rekenen het terug te krijgen. Weet u wat u moet doen? Uw vijanden liefhebben en goed voor hen zijn en hun iets te leen geven zonder erop te rekenen dat ze u terugbetalen. Dan krijgt u een grote beloning in de hemel. Dan zult u echte zonen van God zijn. Want Hij is vriendelijk en goed voor ondankebare én slechte mensen".

Met enige schroom en tegelijkertijd ook beweging, vraag ik u:

Vervullen wij de koninklijke wet van de liefde door de ander, die misschien wat anders is dan wij, te behandelen alsof hij of zij er niet bij hoort?

Vervullen wij de wet van de liefde door geen tijd voor de ander (in de relaties) te hebben?

Vervullen wij de wet van de liefde door iemand aan zijn lot over te laten?

Vervullen wij de wet van de liefde door geen rekening met elkaars wensen t.a.v. emotionele afstand te houden?

Vervullen wij de wet van de liefde door minachtend of veroordelend over anderen te denken of te spreken?

Vervullen wij de wet van de liefde door te

'eisen' dat hij of zij veranderen moet, zodat hij/zij beter bij ons past?

Om eerlijk te zijn: ik ben geneigd om tekort te schieten. En u, jij? Wat is Gods liefde en genade toch groot, hoe Hij met ons wil omgaan als we dit eerlijk erkennen en belijden! Ik zie in gedachten de zoon in de gelijkenis van de verloren zoon. Ik zie hoe hij erkent: ik ben een verkeerde weg ingeslagen, maar ik ga terug. Als hij op weg gaat, dan staat zijn vader hem thuis al op te wachten, en geeft hem het beste kleed. Je zou kunnen zeggen dat God hem de mantel van zijn ongerechtigheid en zonde afdoet en hem bedekt met de mantel van de gerechtigheid, dat staat voor het opstandingleven van Jezus.

Christus verkondigde bij zijn komst vrede, shalom, aan totaal verschillende bevolkingsgroepen met verschillende kledingstijlen, gewoonten, manieren etc.. Vrede aan hen die veraf waren, én vrede aan hen, die dichtbij waren. Wat mag dit betekenen voor jou in navolging van Hem? Ik zeg *mag*, want het heeft alleen zin en betekenis, als je dit *vanuit je hart* wilt doen. En als u / jij het wilt, zal God het in

misbruiken en ging de discussie vervolgens uit de weg. Hij wierp geen parels voor de zwijnen. Hij schijnt zich nog minder druk te maken over wat anderen van Hem dachten.

Toon Hermans zei eens: 'Een eik is een eik, een den is een den, maar ik ben wie ik ben'. Dit is geen vrijbrief om niet te hoeven veranderen, maar een je ervan bewustzijn dat de Allerhoogste je zegt dat je er mag zijn met je wensen, je persoonlijkheid én je grenzen.

3. Persoonlijke overtuiging en eigen vrije keuze

We hoeven niet altijd aan verlangens van anderen te voldoen. Hiervoor is een gevoel van veiligheid nodig. Toen Jezus verzocht werd, was er geen veiligheid. Als we ons gemanipuleerd voelen, ook niet. Dan hoeven we de ander geen ruimte te bieden.

Als je iemand een kans wilt geven, kom de ander dan tegemoet vanuit jouw persoonlijke overtuiging en vanuit jouw eigen vrije keus. Doe dit uit liefde en nooit wegens het gevoel dat het nu eenmaal zou moeten. Nog minder uit schuldgevoel. God verlangt ook geen afgeperste giften van ons. Hij perst niets van ons af. Hij wacht liever op ons, zodat we met ons hart Hem geven wat Hem toekomt. Hij *dwingt* niemand te doen wat Hij wil. Maar Hij vertelt wel wat Hij van ons verwacht.

Zo kun je, als je gesloten bent, door de liefde van Christus die in je is, ervoor *kiezen*, aan de behoeften van je partner tegemoet te komen. Bijv. als je partner graag over zijn of haar gevoelens praat, kun je wat minder afstand houden, omdat dit de ander het gevoel geeft van eenzaamheid. Je kunt zeggen dat je het moeilijk vindt en

wat het jou doet om de emoties van de ander aan te horen. Vraag daarvoor begrip. Zeg bijvoorbeeld 'ik weet niet hoe ik met jouw gevoelens om moet gaan, maar je bent me teveel waard om ervoor weg te lopen. Help je mij er even mee?'. Tien tegen één is het al een succes als je slechts met je hart luistert, géén ongevroegde adviezen geeft en, indien gepast, een arm op iemands schouder legt! Wanneer je dat allebei doet, zal de liefde vrijkomen, de liefde die God bedoelde voor de relatie!

4. Maak het bespreekbaar

Als je vindt dat je partner of iemand anders die je dierbaar is, afstandelijk doet, wat je op grond van de relatie niet zou verwachten, vraag hem of haar of het OK tussen jullie is. Zeg bijv. zonder een oordeel te vellen: "Joh, ik ervaar wat afstand, en ik begrijp niet waarom. Dat vind ik heel vervelend". Geef dus zo mogelijk aan wat die afstand je doet, zonder te manipuleren. En laat de ander altijd vrij in zijn keus om dichterbij te komen of niet. Trek niet aan de grenzen van de ander. Liefde biedt immers ruimte. Je calculeert dan in dat je door zo te handelen geen garanties hebt dat het goed gaat, maar je hebt dan wel gedaan wat je kunt.

Als Jezus vlak voor zijn dood staat, wil Hij gaan bidden. Hij zegt dat ook tegen zijn discipelen en vraagt Petrus, Johannes en Jakobus met hem te waken, want, zegt Hij: mijn ziel is zeer bedroefd.

Er is, zoals gezegd, geen enkele garantie dat het goed gaat als je zegt wat iets je doet. In dit geval bedroeven de discipelen Hem door in slaap te vallen. Maar dat is niet Jezus' verantwoording. Hij neemt zijn verantwoordelijkheid om te zeggen, dus

te communiceren wat Hij voelt en te vragen wat Hij verlangt. Dit gaat ook voor ons op.

5. Zeg wat het voor je betekent als de ander te close of te afstandelijk is.

Als je vindt dat je partner, broeder of zuster je te dicht op de huid zit, zeg dan dat zijn of haar welzijn (belangstelling???) je iets doet, maar dat wat gezegd of gedaan wordt ...dit en dit... bij je losmaakt.. of oproept.. Toon vervolgens begrip voor het verlangen van de ander en geef aan hoever je grenzen wél reiken. Zoek een tussenweg. Laat Christus jouw diepste behoeften vervullen door je in de stilte op Hem te richten.

Uitdaging

Misschien zijn we wel een beetje als een stekelvarken. Misschien zijn we wat eenzellig. Maar we kunnen net als de groep stekelvarkens met wat oefening leren om de juiste afstand te vinden waarbij iedereen zich wel voelt. Boven de dieren hebben we de mogelijkheid met woorden te communiceren. Wij kunnen leren verschillen te accepteren. We hebben de mogelijkheid gekregen om anderen te leren liefhebben (door Christus' opstandingleven in ons als christenen), zonder te veroordelen. We kunnen ons erin oefenen om ons in te leven in de ander. We kunnen ervoor kiezen om het grote gebod, de koninklijke wet te vervullen door anderen Gods liefde te doen ervaren, met inachtnaam van onze grenzen van veiligheid. Liefde op juiste afstand is: grenzen van anderen accepteren en die van jezelf aangeven.

Guus Moolenaar,

Voorganger Cama-Parousia gemeente Mijdrecht

“Wat voor bijzonders is het te houden van mensen die ook van u houden?”

Erik Erikson Ont

Erik Erikson ontwikkelde een model voor menselijke groei dat hij verdeelde in acht fases, elk met zijn eigen crisis. In de jaren toen hij dit ontdekte, lieten hersenstudies zien dat het brein door diepgaande groei-veranderingen gaat gedurende veel van die fases. Tegenwoordig denkt men dat bij belangrijke overgangen de hersenen een tijd van reorganisatie meemaken waarna ze anders functioneren. Zonder de hulp van 'oudere hersenen' veroorzaken die veranderingen bij de groeiende nieuwe hersenen van kinderen alleen maar chaos. De ontwikkelingsfases zijn op lichamelijk, mentaal en sociaal niveau te zien.

1) Basis vertrouwen tegenover basiswantrouwen. Leeftijd 0-1jr Ik ben wat me gegeven is. De identiteit van het kind ontwikkelt zich door wat hij gekregen heeft en hoe hij behandeld wordt.

2) Autonomie tegenover Schaamte en twijfel. Leeftijd 1-3 jr. Ik ben wat ik wil. Het kind denkt over zichzelf in termen wat hij het meest kan doen. Hand wegtrekken, en aandringen om de dingen zelf te doen.

3) Initiatief tegenover schuld. Leeftijd 3-6jr Ik ben wat ik me voorstel dat ik wil zijn. Het kind krijgt de dingen en de

mensen, waarvan hij droomt wie hij is.

4) Nijverheid tegenover minderwaardigheid. (inferioriteit) Leeftijd 6-13 jr Ik ben wat ik leer. Het kind begint te zien dat het dingen moet leren die hij niet kent en weet. Hij stelt zich ten doel om

te handhaven en invloed aan te wenden, zelfs als hij sommige vaardigheden en kracht verliest.

Zoals u kunt zien zijn in mijn LIFE model twee van Erikson's fases verenigd in één fase. Daar zijn verschillende redenen voor. Allereerst worden de categorieën, die ik gebruik: zuigeling, kind, volwassen, ouder en oudere over het algemeen herkend in alle talen en culturen. Ten tweede zijn het de categorieën die ook in de Bijbel vermeld worden. Ten derde worden mijn categorieën

meestal gebruikt met de kwalificatie jong om aan te geven dat het eerste gedeelte van een fase anders is dan het laatste deel. Een jonge man is anders zoals bekend is, dan een man.

De periodes van de rechter hersenhelftgroei zijn belangrijk omdat ze de beste tijden vertegenwoordigen voor bindingen en voor het vormen van een nieuwe identiteit. Dit is de tijd waarin het meeste herstel kan plaats vinden voor bestaande bindingstekorten. De beste tijd om bindingen te verbeteren, voor zelfcontrole, emotionele expressie en het herstellen van relationele problemen vinden we tijdens de rechter hersenhelftgroei. Gedurende deze tijd staat de rechter hersenhelft meer open

te vragen, avonturen te beleven en te overwinnen. Dromen komen uit.

5) Identiteit tegenover identiteitsverwarring Leeftijd 13-19 jr Ik ben de bovenste beste. Elk aspect van de identiteit moet gecombineerd worden met anderen om een volwassene te worden, die over al deze attributen beschikt.

6) Intimiteit tegenover isolatie. Jong volwassene Hij moet zelf leren zelf staande te blijven in eensgezindheid met anderen.

7) Productiviteit tegenover Zelfabsorptie Volwassenheid. Hij wordt nu uitgedaagd om zelf de bron van goede dingen te zijn.

8) Integriteit tegenover Wanhoop. Rijpheid. Nu moet hij instaat, zijn zichzelf

	LIFE Model	Erikson crisis	Neurobiologisch
Zuigeling fase	Zuigeling 0-1jr Peuter 2-3	Vertrouwen tegenover wantrouwen Autonomie tegenover schaamte	Rechter hemisfeer groei Linker Hemisfeer groei
Ontwennen van spenen-Reorganisatie van de breinstructuur en identiteit ©			
	LIFE MODEL	Erikson Crisis	Neurobiologisch
Kinderfase	Jong kind 4-6 jr	Initiatief tegenover schuld	Recht.hoogtepunt 4 Linker hoogtepunt 6
	Kind 7-12 jaar	Nijverheid tegenover minderwaardigheid	Rechter hoogtepunt 8 Linker Hoogtepunt 12
Rite van doorgang- Reorganisatie van de identiteit ©			
	LIFE MODEL	Erikson crisis	Neurobiologisch
Volwassen fase	Jong volwassen13-17	Identiteit tegenover identiteitverwarring	Rechter hemisfeer groei
	Volwassen 18-24 jr	Intimiteit tegenover isolatie	Linker hemisfeer groei

De geboorte van het eerste kind. Reorganisatie van de identiteit en hersengroei.
©E.J.Wilder Ph.D.

wikkelingsfases

gen. Opnieuw zien we de kracht van een hiërarchisch model, in de tijd van rijping. Andere voorbeelden en tabellen zijn te vinden in *The Life Model (Leven naar Gods plan)*

Zoals we hebben kunnen zien, kunnen de fases onderverdeeld worden in kleine stapjes om tot een verdere ontwikkeling te komen. Zoals Jean Piaget heeft gedaan met cognitieve ontwikkeling of Kolberg met morele ontwikkeling. Ik geloof dat de vijf fases van het LIFE model voldoende duidelijk en bruikbaar zijn, voor het gebruik in een gemeenschap, hoewel we moeten toegeven dat er eigenlijk een zesde prenatale fase is. Deze zesde fase is eigenlijk de eerste fase. Als je daar begint te tellen heeft de mens zes perfecte fases. Net als de andere vijf fases kunnen de ongeveer 40 weken leven voor de geboorte ook verdeeld worden in subfases. Dat zou weer stof zijn voor een volgend boek. De manier waarop we geschapen zijn is indrukwekkend!

E. J. Wilder Ph.D

References:

Allan N.Schore, *Affect Regulation and the origin of the Self: Neurobiology of Emotional Development*, (Hillsdale, N.J. Lawrence Erlbaum Associates Publishers 1994)

Allan N Schore *Affect Regulation and the repair of the Self* (New York NY W.W. Norton 2003)

Allan N Schore, *Affect Dysregulation and the disorders of the Self* (New York NY W.W. Norton 2003)

Erik H Erikson *Growth and crisis in, Theories of Psychopathology and Personality* Edited by Theodore Millon Philadelphia W.B. Saunders Co 1973) pages 136-156

Bessel van der Kolk, *Psychological Trauma*, Washington, American Psychiatric Press 1987)

Daniel J Siegel, *The developing Mind, Toward a Neurobiology of interpersonal Experience* (New York Guilford Press 1999)

Daniel G Amen, *Healing the hardware of the Soul* (New York, The Free Press 2002)

James G Friesen, James E Wilder, Anne M Bierling, Rick Koepcke Maribeth Poole : *The LIFE model: Living from the heart Jesus gave you-The essentials of Christian Living* Revised 2000 (Pasadena: Shepherd's House Inc.2000 Distributed by C.A.R.E. Packaging Baldwin MI <http://www.care1.org/>)

Gerald M Edelman, *Giulio Tononi, A Universe of Consciousness* New York Basic Books 2000)

Harvey Milkman and Stanley Sunderwirth, *Craving for Ecstasy*(San Francisco Josey-Bass Publishers 1997)

Ronald A Ruden and Marcia Byalick, *The Craving Brain*, (New York Perennial 2000)

voor nieuwe ervaringen. Dit zijn de tijden van emotionele intelligentie ontwikkelingen. Omgekeerd worden verbale en logische ontwikkelingen het beste gecorrigeerd of verbeterd, tijdens de groei van de linker hersenhelft. De tijden dat de linker hersenhelft groeit, zijn het beste voor introspectie en voor het leren van het uiten van iemands eigen wereld naar anderen toe.

Periode van de rechter hemisfeer (hersenhelft) groei

Leeftijd	Fase	Belangrijkste 'object'
0-2 jr	Vroeg zuigeling	Moeder
4jr	Vroeg kind	Vader
8jr	Laat kind	Vrienden
15jr	Vroeg volwassen	Kameraad
Eerste baby	Vroege ouder	Baby

Het is belangrijk om op te merken dat de veranderingen voor hersenen, lichaam en sociale ontwikkeling die zich voordoen tussen de verschillende fases, door het

zich ontwikkelende individuele brein ondernomen worden op basis van een intern schema. Hij of zij wordt beheerst door een biologische klok die onverbidde-lijk is en die bij de geboorte van een 9 maanden oud kind begint. Dat betekent dat iedere verandering wordt aangemen of het kind nu geleid wordt of verlaten is. De pogingen om continue te groeien zelfs na een identiteitsverandering mislukten. De capaciteit van het kind om te leren en te rijpen zal vanaf dat punt sterk verminderd zijn. Auteurs zoals Harville Hendricks hebben beschrijvingen ontwikkeld van wat volwassenen zijn als ze op één van deze ontwikkelingen zijn vastgelopen. Hendricks benadrukt in het bijzonder de effecten van het vastlopen van liefdesrelaties en het uitzoeken van kameraden. Het is erg belangrijk de connectie tussen mislukte groei en een goed volwassen leven te zien. Behalve het feit dat de vervorming van een ontwikkelingsfase veel tekorten oplevert, heeft dit ook gevolgen voor alle fases die daarna vol-

Onvolwassenen

“Iedereen op school vindt mijn vader ‘cool’”

school kunnen leiden? Hij werd te snel aangesteld als leidinggevende.

Waar en wanneer is er geestelijke volwassenheid nodig?

Leidinggevend, die echt bewezen hebben volwassen te zijn, die zijn nodig aan het roer van kerken, scholen, missies en organisaties, die zich bezig houden met de vorming van anderen. Als de activiteiten van een organisatie direct betrekking hebben op de identiteit van haar leden of achterban, dan zijn er geestelijk volwassen leiders nodig. Dit soort mensen is de enige waarborg voor het vertrouwen van anderen in een liefderijke omgeving. De schade die veroorzaakt wordt door onvolwassen leiders is catastrofaal. Door de vele leiderschapsmislukkingen in het verleden en de

verschrikkelijke gevolgen die dat met zich meebracht, zijn veel organisaties op zoek naar een manier om dergelijke rampen in de toekomst te voorkomen. Het komt vaak voor dat men leiders kiest op grond van hun opleiding, gaven, beschikbaarheid en ervaring. Vol-

wassen leiders zijn echter zeldzaam beschikbaar. Door hun volwassenheid hebben ze in vele gevallen al diepe wortels in een gemeenschap, meestal zijn ze al waar ze van plan waren te zijn. Ervaring heeft vaak raakvlakken met volwassenheid, maar is gewoonlijk niet hetzelfde. Begaafde mensen worden abusievelijk aangesteld als leiders van een kerk of organisatie waar charisma heel belangrijk is. Enorm begaafde predikers, evangelisten, musici, aanbiddingleiders en mediapersoonlijkheden maken herhaaldelijk grote brokken in huwelijken en relaties. Christenen in het bijzonder zijn vaak geneigd om begaafde mensen aan te stellen in leiderschap, vaak met fatale gevolgen door hun onvolwassenheid in karakter, moraliteit, gezin en intieme relaties. Tragische voorbeelden hiervan zijn zo ‘normaal’ dat pastores en christelijke leiders die van hun troon vallen, nauwelijks nog in de publiciteit komen, tenzij ze extreem populair zijn. Na iedere mislukking staat er een nieuwe ‘begaafde’ leider op die hetzelfde wrede noodlot tegemoet gaat. Steeds wordt er bij aanstellingen nauwelijks rekening gehouden met geestelijke volwassenheid. Het is dan ook geen wonder dat seksuele verslavingen als telefoonseks en internetporno tot de top vijf

Leiderschap in gemeenten is heel belangrijk. Het geestelijk leiderschap dient echter wel volwassen te zijn, dat wil zeggen, dat het wordt uitgeoefend onder leiding van de Heilige Geest (zie ook kader). Helaas is dat niet altijd het geval door zaken als te weinig tijd hebben voor eigen kinderen, onreinheid, ongeduld en boosheid, dominantie, gebrek aan geestelijk inzicht en wijsheid, en weinig stressbestendigheid. Hieronder enkele citaten, die wijzen op de problematiek van de onvolwassen leider. Daarna wordt ingegaan op mogelijke gevolgen van het onvolwassen leiderschap.

“We hebben nog nooit één dag gehad, waarop we geen gasten in huis hadden”, zei ze bedroefd. Haar echtgenoot was te vroeg oudste geworden.

“Iedereen op school vindt mijn vader ‘cool’”. Ze vinden het leuk om bij hem te zijn. Hij luistert naar ze en ze willen zijn

raad, maar naar mij luistert hij niet”.

“Hij ging nooit mee naar mijn sportwedstrijden, want iemand anders had hem altijd meer nodig”. Zijn stem klonk mat en futloos terwijl hij in de verte staarde. Zijn vader was te vroeg aangesteld als oudste. Het leven, de aandacht die zijn zoon nodig had, ging naar iemand anders. “Iedere keer als ik zelfs alleen maar denk aan seks, zie ik meneer Marlin. Hij was als een vader voor alle meisjes bij ons op school. Als we met school op kamp gingen en de kleinste meisjes bang werden, dan mochten ze in zijn tent, zelfs in zijn slaapzak. Hij gaf ons snoep als we huilden en soms kwam hij ons met mevrouw Marlin in bed stoppen. Ze hebben zelf nooit kinderen gehad. Meneer Marlin was aangesteld als kampleiding, maar niemand heeft geïnformeerd, of hij volwassen was. Hij had per slot van rekening getuigschriften, dus waarom zou hij geen meisjes-

leiderschap

problemen van zendingen en predikanten behoren. Ze proberen te vroeg oudsten te zijn.

Onderwijs is ook geen alternatief voor volwassenheid. We gebruiken onderwijs in het algemeen voor jonge mensen die geen kans gehad hebben om de hogere fasen van volwassenheid te ontwikkelen.

Natuurlijk is onderwijs ook belangrijk om kennis op te doen die voor een leiderschapspositie belangrijk is. Maar als leiders weer opnieuw onderwijs ontvangen om hun beroepsvaardigheden te verbeteren of om mensen die hen betalen tegevoel te komen, zal dit hun geestelijke volwassenheid niet verbeteren. Informatie geeft niet automatisch volwassenheid. Slechts weinigen zoeken verklaringen voor het falen van leiderschap of het voorkomen daarvan bij de vraag naar geestelijke volwassenheid. Volwassenheid wordt niet consequent aangewend om succes te verzekeren. Een belangrijke reden waarom men dat niet doet is dat er geen schaal bekend is waarmee men volwassenheid kan meten. Vraag aan de eerste de beste voorbijganger om volwassenheid te definiëren en laat hem mensen beoordelen en u zult zien wat ik bedoel. We vertrouwen stilzwijgend op kennis, en we vinden het belangrijk, maar omdat stilzwijgende ken-

nis niet in woorden wordt uitgedrukt, ervaren we veel moeite om ermee om te gaan. Een van de problemen met een artikel als dit is dat de mensen die op een verkeerde manier van leiderschap en macht houden, er niet op gericht zijn meer volwassen te worden of ernaar te gaan zoeken. Het prototype van een leider waar je de meeste moeite en problemen kunt verwachten, is meestal de laatste die zal begrijpen dat zijn onvolwassenheid een belangrijk deel van het probleem is. We moeten ons daarom er veel meer op richten dat groepen, besturen en leiderschapsteams die mensen moeten kiezen en aanstellen, wijze beslissingen hierin moeten nemen.

Wat zijn mogelijke gevolgen als een onvolwassen persoon de leiding krijgt?

Geestelijke volwassenen hebben de best ontwikkelde gereedschappen en capaciteiten om zichzelf te blijven, ook onder dwang en stress. Als er geestelijk volwassen mensen nodig zijn en er geestelijk onvolwassen personen de leiding hebben, missen deze laatsten vaak op cruciale momenten die gereedschappen. In een conflict zullen bijvoorbeeld kinderen alleen met zichzelf rekening houden, niet

Volwassenheid: Bewerking uit 'Bijbels omgaan met stress deel 2' van dr. Kurt Blatter

Volwassenheid

Als je vergeten en verwaarloosd wordt
Als je steeds weer achtergesteld wordt
En als je dan buigt en dan de Heer dankt in je hart
Voor alle beledigingen en vernederingen

Dat is volwassenheid

Als het goede dat je doet of wilt doen
Belasterd wordt en je verlangens doorkruist worden
Als men tegen je eigen smaak ingaat
Je raad in de wind slaat en je meningen belachelijk
Maken en je verdraagt alles in liefde en geduld

Dat is volwassenheid

Als ieder voedsel je om het even blijft, als je met
Iedere kleding ieder klimaat, ieder gezelschap en
Levensinstelling, iedere eenzaamheid, waarin de Heer je
Leidt tevreden bent

Dat is volwassenheid

Als je iedere ontstemming, iedere klacht, iedere
Onregelmatigheid en slordigheid bij anderen,
Waarvan je zelf geen schuld hebt, kunt verdragen,
Zonder je eraan te ergeren

Dat is volwassenheid

Als je iedere domheid, verdraaiing, geestelijke
Ongevoeligheid, iedere tegenspraak van zondaren,
Iedere vervolging tegemoet kunt treden en je
Dit alles kan verdragen, zoals Jezus alles verdroeg

Dat is volwassenheid

Als je er niet op uit bent, jezelf of je werk in
Gesprekken ter sprake te brengen of naar erkenning
Te vissen, als het je in diepste wezen goed is
Om onbekend te blijven

Dat is volwassenheid

volwassen zijn partij kiezen. Volwassenen (qua leeftijd) zullen hun groep beschermen, en ouders zullen naar het belang van het gezin kijken. Elk niveau van (on)volwassenheid zal zijn eigen weg gaan om een conflict op te lossen. Laten we eens een voorbeeld bekijken. Onvolwassen leiders hebben vaak grote ideeën, maar hun mogelijkheden om die doelen na te streven als ze boos, bedreigd, of ont-

Aan protestantse zijde wordt geschat dat 70% van alle zendingen tijdens hun eerste termijn mislukken.

stemd zijn, zijn beperkt. Hun hersencontrolecentra keren niet van de zes moeilijke en minder prettige emoties (o.a. hopeloze angst, boosheid, schaamte, verdriet) terug naar vreugde. Dat wil zeggen: hun neuropsychologische vermogens om na één van deze minder prettige gevoelens weer snel naar een rusttoestand in hun gevoelens terug te keren, is minimaal. Meestal blijven ze dagen, weken, soms maanden 'hangen' in deze onprettige gevoelens en kunnen daardoor geen goede beslissingen nemen. Daarom worden ze boos op mensen in hun organisatie, want deze zijn er de 'oorzaak' van dat de onvolwassen leiders zich niet goed voelen. Zelfs kan het leiden tot het vermijden, degraderen of verwijderen van deze medewerkers. Soms zijn ze zelfs gericht op mensen die ze willen bereiken volgens de doelstellingen van hun organisatie, bijvoorbeeld ongelovigen! De hele organisatie en alle activiteiten worden hier emotioneel gehanteerd zodat niemand het leiderschap, de supporters of de grondbeginselen bespreekbaar durft te maken. Uiteindelijk zal dit leiden tot veel onechtheid en oneerlijkheid. Een leider die niet zijn eigen groepsidentiteit ontwikkeld heeft, op de manier waarop een volwassene dit zou moeten doen, zal doorgaan met werken totdat alles kapot is. Hij heeft een gebrek aan een samenhangend, consistent doel en ver-

trouwen, en kan geen autoriteit delegeren. Het moreel zal laag zijn en er heerst een sfeer 'van ieder voor zich', zelfs als dit in tegenspraak is met de retoriek en de uitspraken van de organisatie. Dit kan jaren zo doorgaan, maar uiteindelijk zullen stress en ziekte en het verliezen van sleutelpersonen aan andere organisaties en nog vele andere problemen het gevolg zijn. Geestelijk volwassen mensen hebben uitgebreide netwerken en vertrouwensrelaties opgebouwd met mensen waarvoor ze zorgen in de gemeenschap. Hun wortels gaan zo diep als het kan. Weinig geestelijk volwassen leiders zullen op cruciale momenten geen vertrouwde helpers en bronnen van de gemeenschap vinden en verworden tot 'geestelijk kannibalisme', waarbij mensen 'tegen elkaar worden uitgespeeld'. Onvolwassen leiders vertrouwen ook meer op niet-geteste en niet-geloofwaardige externe bronnen. Onvolwassen leiders houden ook geen rekening met de mate van volwassenheid bij het aanstellen van mensen voor bepaalde taken, en zo breiden de desas-

treuze ontwikkelingen zich uit. Om te kunnen begrijpen wat het betekent dat iemand, die daarvoor nog niet klaar is, op de plaats van een geestelijk volwassene zit, moeten we een lijstje maken van vervelende gevolgen die op verschillende niveaus ontstaat. Als u de schadelijke gevolgen ziet of ondergaan hebt, kan het helpen de verantwoordelijke onvolwassen leider achter dit alles te ontdekken. Mijn hoop is dat hierdoor veel schadelijke gevolgen, met name in religieuze organisaties, voorkomen kunnen worden op plaatsen waar geestelijk volwassenen nodig zijn.

Schadelijke gevolgen voor organisaties

Laten we allereerst eens kijken naar de schadelijke gevolgen op lange termijn voor de katholieke kerk in de USA ten gevolge van de priesters die kinderen misbruikten. Nog steeds wordt hierdoor schade berokkend aan de organisatie, de missie, de leden, de interne functies, de financiën en het imago. Omvangrijke bronnen worden aan hun eigenlijke bestemming onttrokken, om gebruikt te worden voor het opruimen van de gevolgen die door hun leiders veroorzaakt zijn. Aan protestantse zijde wordt geschat dat 70% van alle zendingen tijdens hun eerste termijn mislukken. De kosten van

voorbereiding van ieder stel, gezin of team zijn zeer hoog. Het is vaak moeilijk een achterban op te bouwen, die hen op dit punt steunt. Veel mislukkingen van zendingen zijn vaak terug te brengen tot een collaps van hun hersencontrole-centrum onder hoge druk. Het eufemisme 'Teruggekeerd wegens gezondheidsredenen' wordt in de zending vaak gebruikt om het imago en de inkomsten in stand te houden. Vaak zie je ook dat één of meer kinderen van zendingen emotioneel instorten. Dit is vaak een teken dat een gezin uitgezonden werd om een bepaald werk te doen, terwijl ze daartoe nog niet in staat waren, dus nog niet volwassen waren. Ook het zendingsgenootschap ervaart bij iedere mislukte poging een tegenslag. De kosten binnen het zendingsgenootschap zijn hoog en daarom probeert men een succesvol imago in stand te houden en de focus op de missie te houden. Er wordt echter weinig gedaan om 'fouten' te herstellen, zodat de herstelkosten meestal verhaald worden op de slachtoffers en hun gezinsleden. Een voorganger die een probleem met 'boos zijn' had, zag het aantal kerkleden teruglopen van 2000 naar 600 leden. De giften daalden dramatisch nadat hij zes stafleden had ontslagen. Het banksaldo van de kerk kwam in het rood te staan, en wel met een schuld van 30.000 dollar. Honderden kerkleden verlieten de kerk en

maar weinigen keerden terug. Het bestuur nam ontslag en de voorganger zelf was binnen een maand verdwenen, net voordat men zijn ontslag eiste. Het bestuur van de kerk had hem te vroeg als voorganger aangesteld. De geloofsgemeenschap verwachtte te vroeg geestelijk leiderschap van hem. Zelfs toen de beroepingscommissie erachter kwam dat de man megalomaan (grootheidswaaninnig) was, stelden ze hem toch aan. Dit alles veroorzaakte veel pijn en leed, maar de onvoorstelbare waarheid was dat ze zelfs niet één ogenblik onderzocht hadden of deze potentiële voorganger bewezen had volwassen te zijn. Ze dachten dat zijn geloofsbrieven genoeg zouden zijn. Daardoor betaalde hij een menselijke rekening van het te vroeg leiderschap op zich nemen.

Schade aan de kinderen en het huwelijk

Oudsten moeten hun gemeenschappen opvoeden zoals hun eigen gezin, en omkijken naar hen die geen gezin hebben. Dit gebeurt vaak in kerken, missies, en non profit organisaties. De kinderen van

predikanten, burgerlijke leiders en zendingen worden daarvan vaak de dupe. De leider van een bekende organisatie die kinderen over de gehele wereld helpt, zei vaak dat hij zorgde voor Gods kinderen en God zou voor zijn kinderen zorgen. Hij reisde het grootste deel van het jaar over de gehele wereld. De dochter van deze man pleegde zelfmoord nadat ze zich jarenlang depressief en niet geliefd voelde. Haar vader was te vroeg aangesteld als (geestelijk volwassen) leider. Een zendingorganisatie stuurde een jong gezin uit om een kerk te stichten in de bergen. De regio was vol van burgeroorlogen en geweld. Verschillende groepen wedijverden om de macht en vermoordden veel mensen om de stad onder controle te krijgen. Omdat men de kerk open wilde houden om te zorgen voor de voortdurende stroom van slachtoffers en hun gezinnen, werden de zendingen voortdurend blootgesteld aan gevaren en bedreigingen. De ouders waren voortdurend ongerust over de veiligheid van hun kinderen. Ze wilden te vroeg 'volwassen' taken op zich nemen. In een paar maanden tijd had de moeder een ernstige zenuwinstorting gekregen, en is het gezin teruggekeerd naar huis. De vrouw is nooit helemaal hersteld. De kerk was trouwens ook niet echt geholpen met deze tragische afloop. Volwassen oudsten weten hoe ze een gemeenschap door lijden heen moe-

Volwassenheid
wordt niet
consequent aange-
wend om succes te
verzekeren.

ten helpen, maar ze moeten in de eerste plaats hun kinderen beschermen, want deze hebben een stabiele en veilige omgeving nodig. Door deze ouders het werk van geestelijke volwassenen te laten doen, werd deze vrouw voor de rest van haar leven beroofd van haar geestelijke gezondheid, en vanwege dit verlies moesten de kinderen en kleinkinderen tientallen jaren lijden.

Schade aan de kerk en gemeenschap

De voorganger brieste: "Zij eruit of ik eruit!" In drie maanden tijd was hijzelf weg en met hem ongeveer duizend leden van de kerk. De voorganger was een briljante, begaafde man met een groot probleem, nadat hij zich boos of beschaamd voelde, kon hij heel moeilijk weer tot rust komen. Hij was bij lange na niet die volwassene die hij moest zijn voor het leidinggeven aan een kerk met drieduizend volwassenen die hij moest corrigeren in hun problemen en groepsidentiteit, en toch hadden ze hem aangesteld. De kerk was langzaam gestopt zichzelf te zijn en verschillende kleine sektarische groepjes binnen de kerk probeerden de macht over te nemen. De voorganger was recht op één van de leiders van zo'n groepje afgestapt en confronteerde haar bijzonder hard met zijn opvatting. De voorganger en de oudere vrouw zochten allebei mensen die aan hun kant wilden staan (een duidelijke aanwijzing dat ze weinig volwassenheid bezaten) en niet al te lang daarna deden veel mensen dat ook. Door al die boosheid begon de kerk te wankelen. De voorganger kon goed preken, maar hij kon het niet voorleven, hoe je te gedragen als je boos of bedreigd werd. Het bestuur van de kerk was helaas niet veel meer volwassen en al spoedig waren er talrijke verwonde kerkleden en geen voorganger meer. Hij wilde te vroeg voorganger zijn. Hij had wel de titel, het beroep, de talenten en opleiding, maar hij bezat de geestelijke volwassenheid niet.

Schade aan het gezin door gevaarlijke mensen in huis te halen

Een dochter van een voorganger raakte verslaafd aan de drugs, en deed pogingen tot zelfmoord toen ze achttien jaar was. Vier mannen die in de predikantswoning, samen met het gezin van de predikant, gewoond hadden, hadden haar lastig gevallen. Haar vader nodigde mensen, die in de problemen waren, uit in hun huis, mensen die geen baan meer hadden of die in een afkickproces van de alcohol zaten, en mensen met emotionele problemen. Hij bood een gezin aan voor diegenen die geen gezin meer hadden, maar ze vielen zijn kleine lieve dochtertje lastig. Hij was te vroeg voorganger. Zijn dochter voelde zich niet alleen onveilig en niet geliefd, maar ook onbelangrijk. Ze dacht dat haar

vader zijn werk belangrijker vond dan haarzelf. Ze wilde niets te maken hebben met God of met geloof. Ze gebruikte drugs, seks, mannen, auto's en zelfs haar schoonheid op een destructieve manier. Dit had allemaal vermeden kunnen worden als haar ouders gewacht hadden totdat ze de geestelijke volwassenheid van oudsten bereikt hadden om dat werk ook daadwerkelijk te doen. Niemand echter heeft deze ouders verteld over deze noodzakelijke volwassenheid en nu moeten ze maar afwachten of haar dochter zichzelf van het leven beroofd of dat ze blijft leven. Zowel de kerk als zichzelf dachten dat ze na hun aanstelling automatisch de vaardigheden die voor hun baan nodig waren, wel zouden krijgen. Er zijn zelfs voorbeelden bekend waarin alle kinderen, jongens en meisjes lastig gevallen en misbruikt werden. Zulke beschadigde levens zijn het resultaat van het voortijdig proberen voorganger te zijn, voordat het jongste kind dertien jaar is en voordat het predikantenechtpaar geestelijke volwassenheid bereikt heeft.

Schade voor verwonde en eenzame mensen die hulp nodig hebben

Behalve het verraad dat je seksueel misbruikt kunt worden door je voorganger, priester of counselor met het gevolg dat het laatste sprankje hoop je ontnomen wordt, kan er nog meer schade veroorzaakt worden door mensen die te vroeg

als leider aangesteld worden. Een collega van mij had de leiding over een ziekenhuisafdeling voor slachtoffers van seksueel misbruik. Veel van hen waren hiernaar toe gebracht omdat zij hen 'geestelijk' geadopteerd hadden. Vaak nodigden ze slachtoffers bij hen thuis uit en zeiden: "Je bent nu lid van ons gezin". Toen hun gezin aan de patiënt eindelijk ruimte gaf voor de meer verborgen pijn, in plaats van dat alles gelijk beter ging, brachten ze de betrokkene weer naar het ziekenhuis. Net voordat ze haar in het ziekenhuis terugbrachten belden ze op met de mededeling "Je moet haar maar vertellen dat ze niet terug kan komen. Het gaat gewoon niet". Deze mensen waren te vroeg aangesteld als 'geestelijke ouders' en dit was een grote klap voor de 'slachtoffers'.

De zendingsorganisatie wordt beschadigd

De organisatie stelde de voorganger aan in zijn derde kerk, nadat hij seksueel misbruik gepleegd had bij vrouwen in zijn vorige twee kerken. Zijn vrouw en kinderen waren diep ongelukkig. Hij was weinig thuis in verband met zijn kerkelijk werk. Hij legde vaak huisbezoeken af en praatte overdag met eenzame en gestreste vrouwen wier man aan het werk waren. De voorganger eindigde dan vaak in bed bij die vrouwen. Toen hij in de derde kerk weer betrap werd met vier

Onvolwassen leiderschap brengt veel risico's voor een gemeenschap met zich mee.

verschillende vrouwen, stelde de organisatie hem aan als rondreizende evangelist. Zo zou hij niet nog meer gemeenten kapot kunnen maken, dachten ze. Daarna reisde de man achtenveertig weken in het jaar door het land zonder thuis te komen. Hij was gewend zijn pas bekeerden te counsellor voordat hij weer verder trok van stad tot stad. Denkt u dat hij het werkelijke doel van de zendingsorganisatie bereikte? Hij deed het werk van een geestelijke volwassene terwijl hijzelf nog kind was. Hij was energiek, begaafd, charismatisch in zijn voorkomen, maar niet in zijn geloof. Hij was een bedreiging voor de samenleving. Er zijn nog tal van voorbeelden te vinden van missies die hun doel verloren door geestelijk onvolwassen mensen. Zo was er een zendingsleider die zich bij het minste of geringste nauwelijks kon bedwingen. Hij was naar een gewelddadig gebied in de wereld gestuurd waar zijn woede uitbarstingen ertoe leidden dat zelfs de gewelddadige mensen hem niet in de buurt wilden hebben. Je hoeft geen Einstein te zijn om te weten dat iedere taak die deze man krijgt, op een mislukking uitloopt. Hij kon geen persoon tot volwassenheid leiden, laat staan een groep van geweldslachtoffers.

Schade berokkend aan kerken

Sommige kerken noemen hun voorgangers oudsten, terwijl andere kerken hun bestuur oudsten noemen. In sommige ker-

ken stellen deze oudsten de voorganger aan of ze ontslaan hem, terwijl in andere kerken ze simpelweg de voorganger assisteren bij het werk in de kerk. Als iemand de titel oudste gegeven wordt en hij op enigerlei wijze bemoeienis krijgt met het bestuur van de gemeente zonder dat er naar geestelijke volwassenheid gekeken is, dan zet men de deur voor problemen wagenwijd open. Een goed uitzienende jongeman van tweeëntwintig jaar was gekozen tot oudste.

Hij was oprecht, toegewijd, had een bijbelschoolopleiding gevolgd en kwam uit een christelijk gezin. Men had niet gekeken naar de mate van volwassenheid van deze jongeman. Zijn kerk maakte in de volgende tien jaar drie afsplitsingen mee! Er werden veel besluiten uit angst genomen, en de discussies gingen allemaal over wie het ware geloof had. De onderliggende onderwerpen werden een blokkade om de rust en vrede in een groep te herstellen. Deze 'oudsten' waren nog jaren verwijderd van de volwassenheid die ze nodig hadden. De tijd die ze besteedden aan discussies in het kerkbestuur werd onttrokken aan de tijd die aan het gezin en de kerk gegeven moesten worden. Dit had veel schade tot gevolg bij kerk, gezin en werk. Onvolwassen leiderschap brengt veel risico's voor een gemeenschap met zich mee.

Schade voor de potentiële oudste en zijn ontwikkeling

Het is duidelijk dat de mensen die zich betrokken weten bij het werk van een oudste de meest aannemelijke zijn om zich tot oudste te ontwikkelen. Als mensen te vroeg naar het oudste zijn willen grijpen, mislukken ze vaak in datgene wat ze willen bereiken. Na herhaalde catastrofale mislukkingen, omdat ze te jong het werk beginnen, worden ze tegen de tijd dat ze de volwassenheid zouden kunnen bereiken gediskwalificeerd door ruzies. Hun gezinnen vertrouwen hen niet meer en willen niet meer samenwerken, net zoals hun gemeenschappen die hen geen kans meer willen geven. Ze voelen zich te hopeloos, te beschaamd om nog een poging te wagen, of ze zijn nog steeds bezig de puinhopen van vorige pogingen op te ruimen. Zo kan je vrouw die door je eigen onvolwassen gedrag psychisch ziek wordt, je bijvoorbeeld afhouden van de doelen die je je eerst gesteld had.

Schade voor alle betrokkenen

Iedere keer als ik spreek over de noodzaak van het aanstellen van een oudste en hun werk, zie ik oudere mensen verbleken

door hun vroegere ervaringen met leiderschap. Maar dit geldt ook voor jongere mensen die geleden hebben onder de rampen die onvolwassen leiders veroorzaakt hebben. Angstige blikken verschijnen op gezichten van mensen die als kinderen veel aandacht en affectie tekort gekomen zijn door ouders die bezig waren met 'Gods werk'.

Mensen die nu zestig of zeventig jaar zijn en die als kind achtergelaten werden in kostscholen en internaten, terwijl hun ouders als zendelingen op gevaarlijke plaatsen hun werk verrichtten. Sommigen werden zelfs op driejarige leeftijd 'gedropt' en zagen hun ouders om de vijf of zeven jaar. Al deze mensen en gemeenschappen zijn slachtoffers van mannen en vrouwen die te vroeg aangesteld werden als oudste. Voor sommige slachtoffers lijkt dit een inleiding tot levenslange ellende. Er is bij hen geen blijdschap aan de gedachte van volwassen worden, en zij willen dit dan ook niet. De pijn en het verdriet bestrijken soms drie of vier generaties. Er ontstaat dus een onvruchtbare bodem voor de volgende generaties om volwassen te worden.

Schade aan het vertrouwen van 'echte' oudsten

Als je de ervaring hebt dat vijf mensen die je probeerden te opereren, incompetent, bedriegers en oplichters waren, zou je je zo gauw aan een zesde toevertrouwen? Omdat het werk van een oudste is om aan vertrouwen en herstel van de identiteit van een hele gemeenschap te werken, zullen voorafgaande fouten bij geestelijk onvolwassen oudsten het gevolg hebben, dat de 'echten' ook niet snel vertrouwd worden. Banen en posities die een duidelijk leidinggevend karakter hebben, moeten alleen bekleed worden door mensen die deze geestelijke volwassenheid bezitten. Er bestaat geen kortere weg! Betekent dat nu, dat er geen plaats is voor jonge, begaafde, getalenteerde, charismatische leiders? Helemaal niet. Er is genoeg werk voor jonge, energieke mensen, maar er moet een oudste naast hen staan om hen te laten groeien in een gemeenschap, en om aan de jongeman of vrouw de kans te geven om geestelijk volwassen te worden. Ze moeten eerst hun eigen gezin opvoeden en genieten van hun geestelijke familie en dan op de juiste tijd aangesteld worden als oudsten.

Met toestemming overgenomen uit: The complete Guide to Living With Men by E. James Wilder Ph.D. © 2004 ISBN 0-9674357-5-7 Shepherd's House Inc. Vertaald door Gerard Feller

Diagnostiek van de hersenen

Samenvatting van een lezing door dr. E. James Wilder PhD gehouden juni 2003 in Alberta, Canada, vanuit het LIFE-model wat hij ontwikkeld heeft.

Er zijn vijf belangrijke fases voor een goede groei van de hersenen:

- 1) erbij horen
- 2) Leven geven en ontvangen
- 3) Herstel van gezondheid (Opnieuw synchroniseren)
- 4) Rijpen
- 5) Zuiver blijven in onze identiteit. (Jezelf blijven)

Bij een goede hersengroei zien we dat deze fases zich achtereenvolgens ontwikkelen.

We zullen dit groeiproces kort analyseren in omgekeerde volgorde om zo een mislukte groei te diagnosticeren. Dit is een zeer kort uittreksel van het vijfvoudige diagnostische niveau van het boek: *Thriving: Life Rhythms learned, Life Rhythms Restored* (Geschreven samen met Chris Courtney, komt in USA uit in 2005 zie www.care1.org)

Groei heeft te maken met een 5 dimensioneel hiërarchisch proces in de hersenen.

5) Een samenhangende, coherente identiteit

Groei betekent dat we ons autobiografisch verhaal met onze ervaringen in progressie en op meer ingewikkelde manieren kunnen synchroniseren. Als onze verklaringen en woorden kloppen met onze ervaringen en gevoelens en zo wordt ons brein steeds meer complex en coherent. We zijn authentiek, transparant, spontaan en ruimdenkend geworden.

Als onze ervaringen niet kloppen met onze verklaringen, voelen we ons ontoereikend en worden we mentaal rigide, niet flexibel en bekrompen in ons denken,

onze emotionele wonden genezen niet. Niet genezen wonden blijven pijnlijk en worden gemakkelijk opnieuw gedirigeerd (getriggerd) in een leven dat een pijnlijk bestaan inhoudt en een krampachtige vermijding van nieuwe ervaringen.

Een 'verbrokkelde' identiteit, niveau 5

De beste manier van een opgroeiend brein is een geleidelijke toename van complexiteit gedurende het leven. Als onze identiteit groeit, passen steeds meer delen van ons leven samen, en gaan op een goed ingespeelde wijze samenwerken. We handelen en voelen ons 'binnenshuis', in onszelf hetzelfde als 'buitenshuis', zoals we ons gedragen in de wereld. Toen we jonger waren, waren we verschillend in ons handelen op school, tijdens het spelen of thuis. We veranderden als we in de gaten gehouden werden. We waren bang als we voor een grote groep stonden of als onze kleren of haar in de war zat.

De beste manier van een opgroeiend brein is een geleidelijke toename van complexiteit gedurende het leven.

Stress, angst, schuld, verwarring en zorg zijn signalen dat onze identiteit niet coherent is. Als onze verklaringen voor wie we zijn, en hoe het leven werkt, steeds wisselen afhankelijk van de situatie waarin we ons bevinden dan zijn we inconsistent. Als er krachtige emoties in het spel komen leggen ze een geweldige druk op onze gebrekkige verklaringen. Onze verklaringen werken niet langer in het voordeel, voor iets wat we niet meer kunnen ontkennen. Dan zullen de twee helften van onze hersenen niet synchroniseren, samenwerken. Onze verklaringen (linker hersenhelft) zijn niet complex of consistent genoeg om onze ervaringen (rechter hersenhelft) samen te brengen. Het pro-

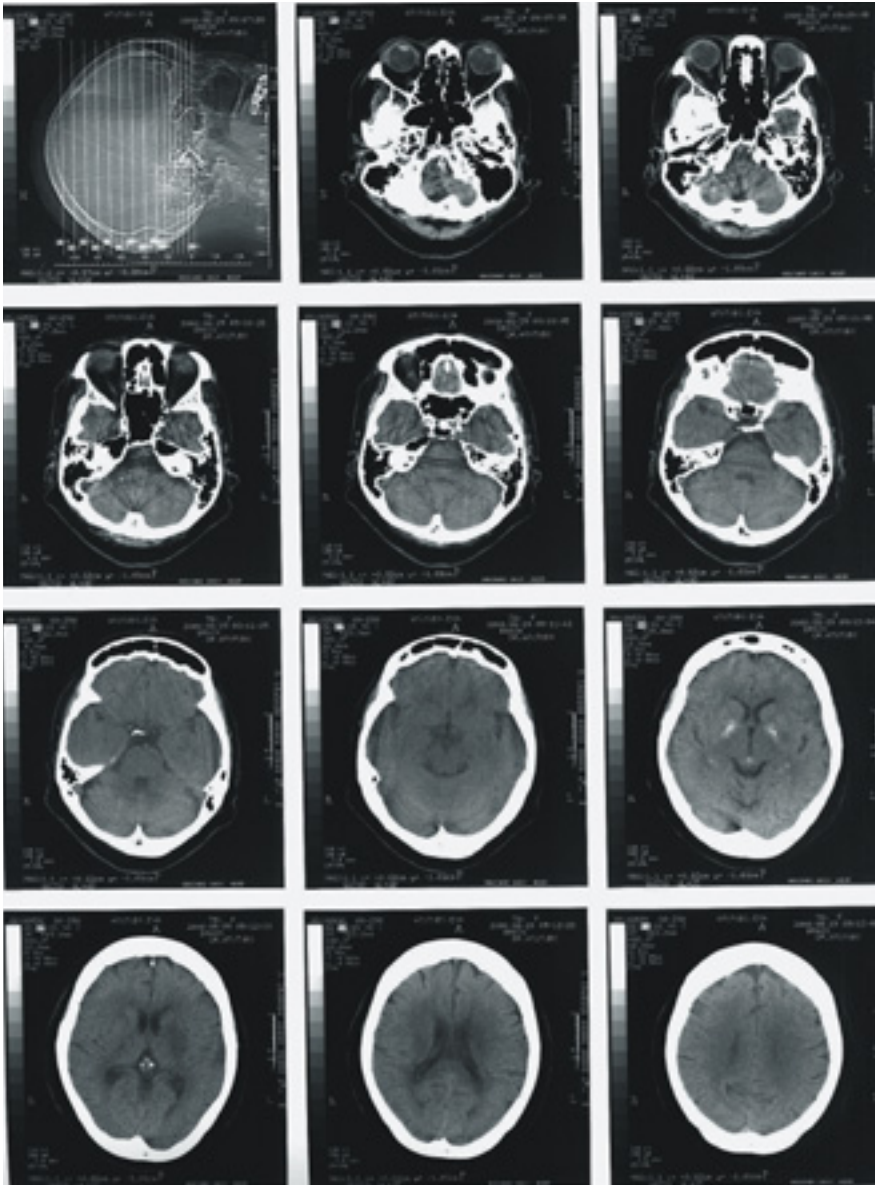
bleem is te intens om te negeren. We voelen pijn en verwarring. Als mensen geconfronteerd worden met de niet gesynchroniseerde hersenhelften, zal men pogen deze te corrigeren, meestal door meer proberen te geloven in de consistentie. Daardoor worden ze vaak meer rigide, bekrompen, niet flexibel of dwangmatig. Anderen zullen proberen hun gedachten te synchroniseren door emoties en ervaringen. Synchroniseren houdt niet in dat we onze emoties en ervaringen onze hele realiteit laten worden, het betekent nog meer dat we de intrinsieke verklaringen van de realiteit proberen te bereiken. Door het synchroniseren van onze emoties leren we op de juiste manier te lijden en toch dezelfde consistente persoon te blijven, door alle toenemende moeilijke en complexe situaties heen. Het lijkt tegenstrijdig dat zij die met hun emoties synchroniseren een betere structuur ontwikkelen, dan zij die alleen hun gedachten structureren. Je denkt dat stress, schuld, angst en verwarring niet erg pijnlijk zijn en dat je gelijk hebt. Verreweg de meeste verbrokkelde identiteiten lijden echter onder meer pijnlijke gesteldheden. In

hoofdstuk 8 van ons nieuwe boek komen we hier uitgebreid op terug. Deze gevoelheden die mensen gehandicapt maken reageren bijvoorbeeld op TheoPhostic Ministry (vergelijkbaar met zegenend 'helpen. Het synchroniseert de linker en rechter hersenhelft. Doo TheoPhostic Ministry staat men God toe onze hersenen te synchroniseren door de waarheid aan het linker brein te onthullen, terwijl de rechter hersenhelft, de originele ervaringen herzielt om zo zijn conclusies te trekken. Dr Smith noemt dit proces: de leugen verwijderen. De grote reeks van emotionele pijnen bij deze techniek is een inductie van wat voor soort van ernstig lijden onze zielen doorstaan, als onze ervaringen en ver-

n de groei van

klaringen niet gesynchroniseerd zijn en onze hersenen hun interne ritme verliezen. Een 8 stappen plan van een dergelijk proces wordt beschreven in het nieuwe boek.

Fase 4 Rijpen

Groeien betekent dat de eisen die op ons afkomen 'gesynchroniseerd' zijn in onze ontwikkeling zodat we hoopvol, doelgericht en gecontroleerd blijven als we nieuwe vaardigheden aanleren. Elke fase van de ontwikkeling is het op de juiste wijze ondernemen van dingen terwijl de ontwikkeling van elke nieuwe vaardigheid gesynchroniseerd is met de beste leeftijd die voor groei hiervoor nodig is. In plaats van steeds op anderen te reageren over onze omstandigheden, handelen we op een manier waar we ons zelf zijn en blijven. Onze controlecentra zijn goed getraind.

Onvolwassenheid niveau 4

Hopeloosheid, chaos en reactief handelen karakteriseren onvolwassenheid. Het

onvolwassen controlecentrum weet niet hoe en waar we onze aandacht op moeten richten en verspillt zo het meest waardevolle van ons brein, namelijk onze aandacht! Onvolwassenheid is gebouwd op slechte timing, het geeft aandacht aan de verkeerde dingen op de verkeerde tijd. Onvolwassenheid ontwikkelt zich door de aanwezigheid van zich achtereenvolgende taken op een verkeerde tijd en in een verkeerde volgorde. Met andere woorden, het is niet getraind en gesynchroniseerd in haar ontwikkeling. Een goede volgorde van training met een goed getimede introductie van zich ontwikkelende taken creëert hoopvolle en creatieve gedachten. Op deze manier richten onze hersenen hun aandacht om het probleem op te lossen, anders dan de vluchtweg van vermijding te kiezen. Slecht getimede, ontwikkelende stappen leiden tot hopeloosheid en chaos. In plaats van volharding kiezen de hersenen ervoor om uit de problemen te ontsnappen, zonder ze op te lossen. Woorden worden verleidelijk om snelle resultaten te behalen en niet de weg van begrip

te bewandelen. Onvolwassen worden vaak geblokkeerd in hun reacties naar anderen of door omstandigheden. Sommigen geven te vaak toe, terwijl anderen te vaak tegenhouden. Met als gevolg dat de omstandigheden vaak bepalen wat hun aandacht krijgt, en wat voor hen belangrijk is. Door een tekort aan sturing, door bekrompenheid en hopeloze reacties zijn er veel specifieke vaardigheden, die ze in hun capaciteit missen. In het nieuwe boek worden uitgebreide behandelingen hiervoor geschreven in hoofdstuk 9.

Niveau 3 Herstel van Gezondheid

Groei betekent een snel herstel als we in een toestand van benauwdheid en angst komen. Vanuit iedere chaotische en stress-situatie keren we weer terug naar vreugde en van vreugde naar vrede.

Continue distress niveau 3

Het niet kunnen herstellen van negatieve stress is door de dingen die we meestal denken of door emotionele pijn. De zes negatieve stressgevoelens zijn: 1) boosheid 2) angst 3) bedroefdheid 4) walging 5) schaamte 6) hopeloze angst. Als je in een van deze gevoelens vast zit is dat zeer pijnlijk. We proberen dan ook vaak te vermijden om in een van deze minder prettige gevoelens terecht te komen. Een "normaal" gezond brein kan in minder dan twee minuten terugkeren naar een rustsituatie en herstelt zich snel, terwijl een slecht getraind brein de weg niet terug weet van de zes genoemde gevoelservaringen. Vreugde betekent zover het onze hersenen aangaat dat we blij met elkaar zijn. Niet terugkeren naar vreugde betekent dat onze relatie ontwricht is door negatieve stress emoties. Praktisch gezien, betekent het dat onze relationele "ritmes" kapot gemaakt worden door een of meerdere van deze zes gevoelens. We voelen niet alleen de pijn maar tegelijkertijd zijn onze relaties in gevaar gebracht en dat maakt het nog moeilijker om de weg naar vrede en vreugde terug te vinden. De meeste van ons weten wat het is om vast te zitten in woede en vervreemding van de persoon die ons eigenlijk vreugde moet brengen. We kennen allemaal de onvrede die, die spanning met zich meebrengt. In hoofdstuk 10 van het boek leren we hoe we deze verstoorde relaties moeten herstellen. Hier leren we hoe we opnieuw moeten beginnen met de non-verbale ritmes die onze hersenen intern en relationeel linken.

(Zie ook: Complete Guide to Life With Men door E. James Wilder en de video Quiet Place Teachings series verder : Bringing the Life Model to Life: The Life Model Study Guide en Life Model: Living from the heart Jesus Gave You, Leven naar Gods plan)

De meeste van ons weten wat het is om vast te zitten in woede en vervreemding van de persoon die ons eigenlijk vreugde moet brengen.

Niveau 2 Leren geven en ontvangen

Groeien betekent synchroniseren wat we vanuit onze behoeftes ontvangen en wat we geven vanuit onze natuur, zo dat ons leven vol van goedheid en deugd is en niet beheerst wordt door angst.

Doordringende angst

Angst houdt ons bij liften vandaan, van het vragen van promotie, van het kenbaar maken van onze wensen en ideeën en van anderen te vertrouwen. Ons leven wordt zeer beperkt als onze angsten onze keuzes gaan leiden en regeren, als we er alles aan gaan doen om situaties waar we bang voor zijn te gaan vermijden of onze emoties en reacties ons bang maken voor anderen en zelfs voor onszelf. Een beklemmende "koudwatervrees" weerhoudt ons er van dingen aan te nemen en te groeien. Er zijn bepaalde angsten die in ieders hersenen als het ware ingebakken zijn, zoals: boze gezichten, harde geluiden, slangen, afgronden, maar de meeste angsten zijn aangeleerd. We leren angst te hebben voor iedere ervaring die te heftig is om mee om te gaan. Als een emotionele ervaring intenser wordt dan onze capaciteit om te synchroniseren, worden we bang en willen alleen dat het stopt. Mensen komen vast te zitten in het ontvangen of het geven. als het gebrek aan capaciteit om hun emoties in het leven te beheersen te groot wordt. Deze angst is meestal afgeleid van " te veel, te vroeg" ervaringen in ons leven. De capaciteit om intense

ervaringen toe te laten wordt niet meer geoefend, namelijk het basale levensritme van vreugde geven en te nemen. Als het kind de intense ervaringen, zelfs de gelukkige, probeert te beheersen, voordat de emotionele ritmes goed ontwikkeld zijn wordt het brein van een kind overweldigd. De hersenen van een kind hebben een beperkte capaciteit om gesynchroniseerd te blijven. Omdat herhaalde overweldigende gebeurtenissen beangstigend zijn en chaotisch worden, worden vroegere ervaringen patronen van waaruit men reageert. Als de interacties met zorgverleners niet gesynchroniseerd worden met wat de baby aan capaciteit kan hebben, zal het kind bang worden en proberen te vermijden zijn hersenen te synchroniseren met anderen. Een angstig brein zal vastlopen in het ontvangen of geven in plaats van even terug te gaan en weer verder in het ritme te komen wat op ieder moment gevraagd wordt in een relatie. Er zijn twee veelvoorkomende expressies van een angstig brein. Het eerste is de angst om te geven. Deze groep angstige mensen consumeert, zich niet bewust van het feit dat iets hebben, kopen, eten, drinken, hoger

gaan en meer hebben, hun problemen alleen nog maar erger maakt.

De tweede angst is de angst om te ontvangen. Misschien kun je zeggen dat deze laatste angst een angst van niet geven is. De tweede groep geeft, zorgt en houdt van in de hoop liefde en warmte en genegeheid terug te krijgen, terwijl ze zich tijdens het hele proces er niet van bewust zijn, dat dit hun hele situatie alleen nog maar erger maakt. Beide groepen hebben een defect "ontvangen en geven" ritme en zitten vast aan het geven of ontvangen. We noemen beide angstige reacties een "laag zelfbeeld". Geen van deze groepen zal toegeven of zelfs weten dat ze bang zijn tenzij ze in een crisis komen. Verslaving, afhankelijkheid, uitstellen en nog vele andere angstige manieren van leven ontwikkelen zich in een onderwereld die in hoofdstuk 11 besproken wordt. Niveau 1 Erbij horen
Groeien betekent: synchroniseren met de juiste personen in onze levens op een zodanige wijze dat onze persoonlijke realiteit meer betekenisvol is dan pijnlijk.

Een pijnlijk bestaan niveau 1

Gevoelens die we hebben zoals: alleen zijn, niet geliefd, niet gewild, niet verzorgd zijn, gevoelens van onpersoonlijkheid, niet meer aangeraakt worden en niet meer te bereiken, groeien tot schade van onze persoonlijke realiteit. Mijn persoonlijke "universum" neemt vorm aan door gezichten en lichamen die voor mij

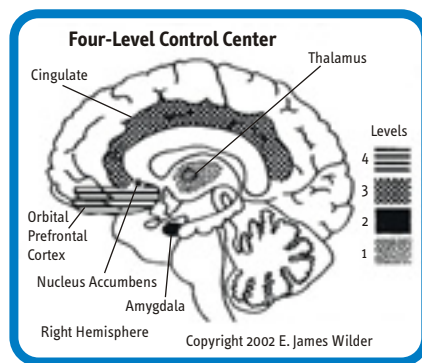
Niveau	Principes van het LifeMode	Geestelijke Dimensie	Hersengebied (bijgevoegd)	Hersengebied functie	Capaciteit Bevoegdheid	Te Onderscheiden Pijn	Disfunctie	Herstel bronnen nodig
1	Erbij horen	Geestelijke adoptie	Thalamus en basale ganglia (Binding)	Wat en wie is persoonlijk	Persoonlijke Realiteit	Pijnlijk Bestaan	Gestoorde persoonlijke realiteit	Twee verbonden relaties voor het leven
2	Leren Geven en Ontvangen	Liefdesleven (geen dood)	Rechter amygdala (Bewaking)	Goed, slecht en angstig	Verbinden of Vermijden	Doordringende angst	Angst binden en mapping	Een hoog getraind brein (controlecentrum)
3	Herstel van Gezondheid opnieuw synchroniseren	Synchroniseren met God (een door de Geest geleid leven. Relationeel	Rechter singula cortex (moederhart)	Vergelijking van energieniveaus	Gedeeld bewustzijn (mind matching)	Continue distress in zes slechte gevoelens	Verlies van relationele capaciteit en continue distress	Getrainde hersenen (Getrainde controlecentra)
4	Rijpen	Handelen als je zelf (goed lijden)	Rechter prefrontale cortex	Onze aandacht focussen in tijd gemeten	Zelf in tijd (opeenvolgend)	Verlies van aandacht (richting) en reactie	Onvolwassen (gebrek aan complexiteit)	Gemeenschap
4+	Zuiver blijven in identiteit	Leven vanuit je hart	Linker hersenen	Verklaringen	Autobiografie	Interne conflicten	Incoherent verbrokken (identiteit gebaseerd op leugens)	Geïnternaliseerde geestelijkheid

Vier+ Niveau's van synchronisatie Copyright E.James Wilder 2003
Life With Men Copyright E.James Wilder 2003

persoonlijk van belang zijn. Als deze gezichten mijn behoeften niet voelen en niet beantwoorden aan mijn ritmes (zoals rusten, spelen, slapen), begint mijn persoonlijke realiteit angstig pijnlijk en koud aan te voelen. Mijn geschokte persoonlijke realiteit kan door emoties en pijn overvoerd worden of koud en betekenisloos worden. Degenen wiens persoonlijke realiteit in gevaar gebracht wordt door een gebrek aan synchronisatie en een voorspelbaar tekort en goede interactie met "vreugdevolle gezichten" gaan ervaren dat hun bestaan niet aangesloten is op dat van anderen. Sommige zullen de ervaring hebben dat door geen contact te hebben, het leven en de mensen 'koud' en betekenisloos aanvoelen. Anderen vinden hun alleen zijn, pijnlijk en eenzaam. Ze voelen zich afgewezen en niet geliefd. We zullen dit ellendig niveau van bestaan in hoofdstuk 12 van het nieuwe boek bespreken en aangeven hoe deze ritmes weer hersteld kunnen worden. Allereerst moeten we de hersenstructuur, die verantwoordelijk is voor het synchroniseren van onze emotioneel, relationeel en mentale ritmes moeten bestuderen.

Synchronisatie van een goed getraind controlecentrum

De rechterhersenhelft van de hersenen controleren de emotionele regulatie. Dit centrum bestaat uit vier niveaus staat bovenaan in de commandohiërarchie van ieder brein. Identiteit, wie ik ben, bevindt zich aan de top. (niveau 4) van het controlecentrum in een gebied wat genoemd wordt de Prefrontale cortex. Net onder wie ik ben, op het derde niveau of de cingula cortex is het centrum dat onze levensritmes synchroniseert. De twee lage-

re niveaus controleren onze basale evaluaties (niveau 2) en onze persoonlijke realiteit (niveau 1) Niveau twee bevindt zich in de amygdala en niveau 1 diep in de limbische structuren van de thalamus en basale ganglia

Samenvatting:

Elk menselijk brein bevat een controle centrum dat zich ontwikkelt tijdens ons leven en voorziet in veerkracht en capaciteit voor groeien bloeien en herstellen. Gesynchroniseerd aan en door onze relaties zorgt dit essentieel non-verbale controle centrum voor vrede, vreugde, kracht en karakter.

E. J. Wilder Ph.D

References:

- Allan N. Schore, Affect Regulation and the Origin of the Self: Neurobiology of Emotional Development, (Hillsdale, NJ. Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 1994)
- Allan N. Schore, Affect Regulation and the Repair of the Self, (New York NY W.W. Norton 2003)
- Allan N Schore, Affect Dysregulation and the Disorders of the Self (New York, NY W.W. Norton 2003)
- Bessel van der Kolk, Psychological Trauma, Was-

ington: American Psychiatric Press 1987)
Daniel J. Siegel, The Developing Mind: Toward a Neurobiology of Interpersonal Experience (New York: Guilford Press 1999)
James G Friesen; E. James Wilder, Anne M Bierling, Rick Koepcke, Maribeth Poole:
The Life Model to Life: Living From The Heart Jesus Gave You, -The Essentials of Christian Living Revised 2000 (Pasadena CA: Shepherd's House Inc. 2000)
Distributed by C.A.R.E. -Packaging Baldwin, MI, <http://www.care1.org/>
Rick Koepcke, Ruth Ann Koepcke, Maribeth Poole, E. James Wilder: Bringing the Life Model to Life : The Life Model Study Guide for Individuals and Small Groups (Pasadena CA: Shepherd's House Inc. 2002)
Distributed by CARE Packaging Baldwin, MI [Attentie!](http://www.care1.org/Gerald M Edelman, Giulio Tononi. A Universe of Consciousness, (New York: Basic Books 2000)</p>
</div>
<div data-bbox=)

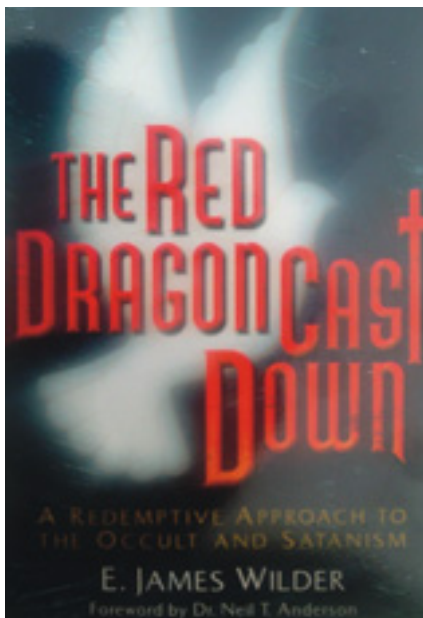
Wilt u bij betalingen anders dan een door ons gestuurde acceptgiro, altijd uw relatienummer of postcode vermelden. Dit omdat de postbank bij navraag geen persoonlijke gegevens meer verstrekt en wij uw betaling niet goed kunnen verwerken.

Boeken van dr. Jim Wilder te bestellen bij Stichting Promise:

De prijzen zijn exclusief portokosten.
St.Promise, Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater
Tel 0348-563359 info@stichting-promise.nl

The Red Dragon Cast Down: A Redemptive Approach to the Occult & Satanism

Dr. Jim Wilder has shared with us some wonderful insights on Jesus Christ's redemption for us and what He then asks of us in response. I thank Dr. Wilder for not going into the details of what he deals with on a daily basis and sensationalizing this book but helping us work through where our responsibilities lie. He is very open about his own home situation and the redemption process that continues there. This is a book that should be read by counselors, church leaders/lay people and parents in o...

Written by E. James Wilder James E. Wilder
Published by Chosen Books Pub Co
Price from € 16,99

Leven naar Gods plan

Leven naar Gods plan behandelt het Life Model. Het Life Model is een christelijk pastoraal model waarin Gods verlossingswerk centraal staat. Het heeft tot doel mensen te trainen en toe te rusten om zichzelf en anderen te helpen op de weg naar herstel. Uw kerkelijke gemeente zal effectiever worden als de leden genezing vinden, hun hart leren volgen en volgens Gods plan gaan leven.

Leven naar Gods plan zoals Jezus u bedoeld heeft.

Nederland kent een groeiend aantal mensen met psychische problemen en verslaving. Meer dan 800.000 mensen worstelen met een alcoholverslaving. Eén op de zeven Nederlanders zal in zijn leven een depressie krijgen. Burnout, overspannenheid, andere verslavingen en fobieën... Naar verwachting zullen steeds meer mensen hier mee te maken krijgen. Mensen blijven steken in hun pijn en kunnen geestelijk niet verder groeien. Ook kerkelijke

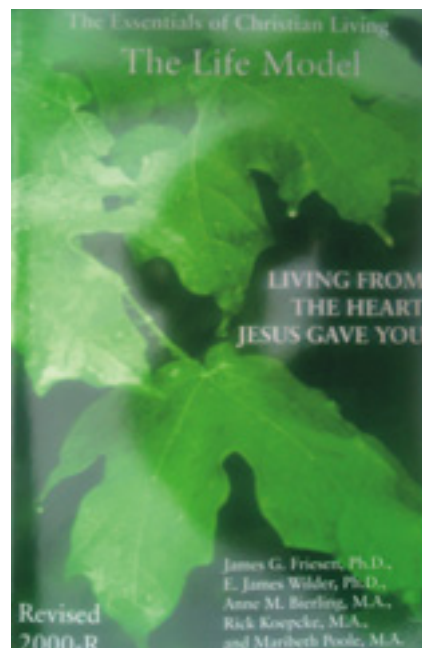

gemeenten hebben hiermee te maken. We mogen er onze ogen dus niet voor sluiten!

Schrijvers: E. James Wilder, James G Friesen, Anne M Bierling, Rick en Ruth Koepcke, Maribeth Poole
ISBN 90-73743-19-2 De hoop publishing/ Oogst publicaties 158 blz. € 14,95

The Life Model: Living from the heart Jesus gave you

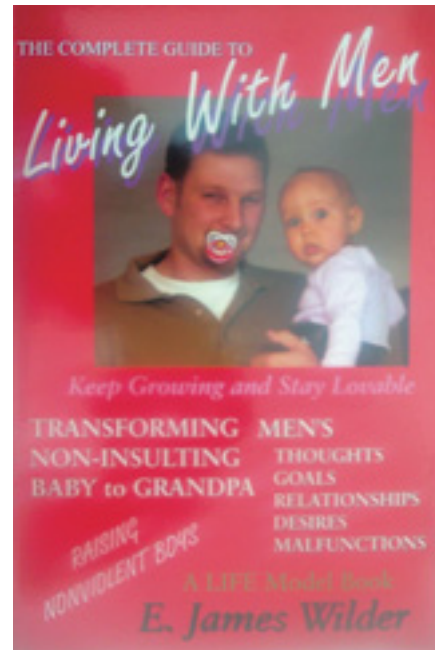
I am very impressed with both the brevity and clarity that this little book brings to some of the most difficult cases of abuse we handle. The book is both a clear and concise description of the true Christian lifestyle but also a manual for minister and abused alike. Major topics we continually use during ministry from the book are Maturity Levels, Fear and Love Bonding, Types of Trauma, Healing in Community, and Spiritual Adoption. Our organization, The Dwelling Place, gives a copy of this book..

Written by James G. Friesen E. James Wilder Anne M. Bierling Rick Koepcke Maribeth Poole
Published by Shepherds House Inc
Price from € 10,-

Living With Men

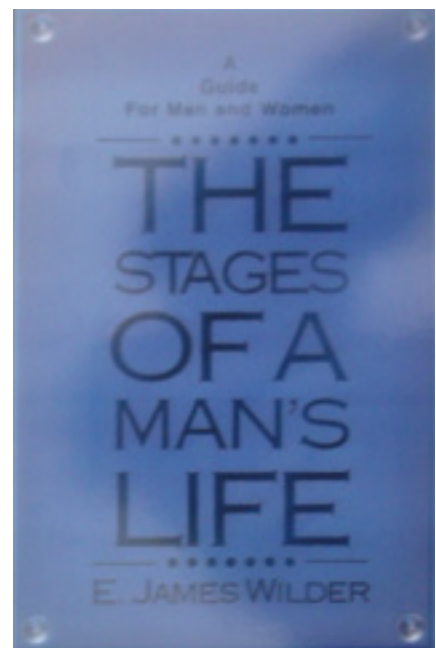
E. James A complete guide to men's thoughts, goals, relationships, desires and malfunctions € 19,95

The Stages of a Man's Life

Given to me by a friend at exactly the right time in my life, this book made sense of the journey I was on. That awareness is worth a lot. Words cannot adequately describe the value of this little book to help make sense of things!

Written by E. James Wilder
Published by Quiet Waters Publications
Price from € 11,20

Kunnen (jeugd) van de Children

Je bent jong christen en je wi

De Nederlandse jeugdkerken en de Children of God (voortaan CoG) met elkaar vergelijken is als de spreekwoordelijke appels-met-peren-vergelijking. Toch maar proberen om wijzer te willen worden. Inmiddels zijn er ruim vijftig jeugdkerken in Nederland.¹ De CoG werden gekenmerkt door radicale toewijding, waarbij door geldgebrek een sober leven vanzelfsprekend was. CoG betekende veel meer dan een tweemaandelijks jeugddienst. Dikwijls betekende het leven in een commune. Maar tegenwoordig wordt bij de Nederlandse jeugd heel wat meer geld uitgegeven en tijd besteed aan verschillende zaken. Net zoals sekten lijken de jeugdkerken de onbetaalde rekeningen van de kerk te zijn. Een kerk die jonge mensen niet weet te boeien en hen kwijt is geraakt, is hopeloos. Jeugdkerken mijden saaiheid, maar zoeken juist afwisseling en actie, goede muziek, sensatie. Kick, leuk, feest en interessant zijn trefwoorden. De grote opdracht blijft om het oude evangelie verstaanbaar en eigentijds te communiceren. Eenvoudigheid kan echter vervallen tot simplisme. De Heer is per slot van rekening toch veel meer dan de sfeer. Feestvieren hoort bij de jeugd volgens Prediker, maar discipelen zijn toch geen festivalgangers, hoewel uiteindelijk wel... Het moet terecht eigentijds zijn, in gewoon eigentijds Nederlands, laagdrempelig voor buitenkerkelijken, en terug naar de kern zonder kerkelijke ballast. Traditionele kerken kunnen een dergelijke opzet toch niet verbeteren? Jeugdkerken blijken meer kerkelijke jeugd vast te houden dan niet-kerkelijke jeugd te bereiken. Neem de jeugd toch serieus en geef hen ruimte en verantwoordelijkheden. Jonge mensen zijn in een kerk onmisbaar, laten we er blij mee en zuinig op zijn. Accenten op lofprij-

zing en evangelisatie zijn prima, maar niet alles. Waar blijft het vaste voedsel: systematisch en toch niet saai bijbelonderricht, doop en avondmaal, de maatschappelijke relevantie? Christelijke jeugdbewegingen als Operatie Mobilisatie (met het recente samenwerkingsverband met de Wycliffe-Bijbelvertalers) Jeugd met een Opdraht en Youth for Christ gaan veel verder dan een alternatieve (jeugd)dienst. Niet een paar uur paar per drie maanden, maar minstens drie maanden discipelschap aan één stuk wordt gevraagd bij deze interkerkelijke zendingsorganisaties. Alternatieve liturgie en samenkomstplaatsen zijn in bij de jeugdkerken. Waarom ook niet, als je beseft dat nergens in de Bijbel een liturgie staat voorgeschreven en de Here Jezus nooit in zijn aardse leven in een kerkgebouw is geweest, noch opdracht tot kerkbouw heeft gegeven. De term jeugdkerk is echter in de bijbel nergens te vinden. Gemeenten zijn als een gezin en zijn er dus juist voor mensen van alle leeftijden, zodat op een natuurlijke manier de fakkel telkens overgedragen kan worden. Kerken met 'alleen maar' jeugd – dat is op zich natuurlijk kostbaar en niet vastgeroest goud! – zijn gevaarlijk eenzijdig.

De jeugdgroep God's Pleasure is een voorbeeld van een kwalijke ontsporing. In 1988 begon God's Pleasure in Utrecht en trok vooral jongeren met verslavingsproblemen. De dominante kleur was zwart en de muziek was daar snoeihard. Op het hoogtepunt van haar bestaan telde GP, ook wel hardrock-kerk genaamd, enkele honderden aanhangers met een gemiddelde leeftijd van slechts twintig jaar. In 1994 raakte GP in opspraak, nadat verontruste ouders en ex-leden GP tot een sekte

bestempelde. Onbetwiste charismatische leider Edwin Ogenio betoogde echter in zijn boek 'Sektarische Gezinnen' dat niet GP, maar juist de gezinnen waar veel GP-leden uitkomen sektarisch zijn. Kritiek werd dus niet bepaald gewaardeerd. De van Curaçao afkomstige Ogenio bleek in de klassieke valkuilen seks, machtsmisbruik (manipulatie) en geldzucht² te zijn gevallen, wat leidde tot de opheffing van deze vroege jeugdkerk.³ De opgedoekte beweging liet een grote groep van vaak eerder ontspoorde jongelui in nog grotere nood achter. Velen waren verward, verwond of zelfs in een ernstige geloofscrisis gekomen. Om dergelijke grote ellende te voorkomen zouden we moeten leren welke verkeerde wissels vervangen moeten worden.

Jeugd trekt jeugd. Maar onmisbaar zijn oudere en dus hopelijk wijze vaders en moeders in het geloof, mentors of coaches die adviseren en waar natuurlijk naar geluisterd wordt. We kunnen dus echt veel van de jeugdkerken leren, maar andersom evenzeer. Tussen oud en jong is in Christus geen sprake van concurrentie of kloof, maar wel van liefdevolle aanvulling en verrijking.

Zijn jeugdkerken voorlopers van een opwekking? Welke serieuze christen zou dat niet toejuichen?! Maar laten we dan eerst van de geschiedenis leren en niet weer in dezelfde fouten vervallen. Wie zich aan een ander spiegelt, spiegelt zich immers zacht. We worden opgeroepen om onze voorgangers, die het Woord van God tot ons hebben gesproken in gedachtenis te houden. Laten we op het einde van hun wandel letten en hun geloof navolgen. Hebr.13:7

kerken leren of God?

It wat...

Ook de CoG zijn nu zo goed als van het toneel verdwenen. De leider David Berg is al weer tien jaar geleden overleden. Deze stroming kan op zowel onze respect en sympathie rekenen als op onze pertinente afkeuring.

De Children of God, sinds 1978 The Family of Love genaamd, ⁴ heeft haar wortels in de Jesus-Revolution, een opwekkingsbeweging in de Verenigde Staten. Je mag de 'Jesus Revolution' met recht een opwekking noemen onder de hippies. Deze waaierde uit over de wereld, en bereikte naast 75 landen ook Nederland. 700 kolonies werden gesticht.

Persoonlijk ben ik door middel van de Jesus People, in Nederland ook wel Jezus Beweging genoemd, tot geloof gekomen. Door Lucas G. Goeree's radicale prediking kwamen velen, met name jongeren, tot geloof. Deze evangelist, vader van acht kinderen, is gescheiden en hertrouwd met zijn secretaresse Jenny J. Manschot. Zij werd door haar ongenueanceerde visie beticht van antisemitisme. Inmiddels is ook dit huwelijk gestrand.

Terug naar de CoG. Hoewel deze van oorsprong Amerikaanse jeugdreligie inmiddels ons land weer heeft verlaten, heeft het toch zin om deze groepering te bestuderen. Zoals zoveel groepen, is ook de

CoG oorspronkelijk goed begonnen, maar onderweg ergens ontspoord. Wat kunnen wij daarvan leren?

De stichter-leider David Brandt Berg

Op 18 feb. 1919 werd David Brandt (naam van zijn moeder) Berg, die zich tot stichter van de CoG zou ontwikkelen, in Oakland, California geboren. Davids vader was een voorganger van de Disciples of Christ, maar werd daar samen met zijn vrouw Virginia Brandt-Berg uitgezet, omdat zij claimde door God te zijn genezen van een verlamming. Vlak voor de geboorte van David sloten zij zich van 1938-1951 aan bij de, ook in Nederland bekende Christian & Missionary Alliance (CAMA)⁵. Daar botsten zij echter op tegen de hiërarchische organisatiestructuur. In 1948 werd ook David voorganger bij de CAMA. De CAMA leiders waren niet gediend van zijn 'integratiebeleid en radicale prediking dat zij meer van hun rijkdom met de armen moesten delen'. Volgens eigen zeggen moedigde hij de grotendeels blanke gemeente aan om te integreren met de oorspronkelijke bevolking Mexicanen en Indianen. De kerkenraadsleden waren verantwoordigd en dwongen in 1951 Berg abrupt zijn voorgangerschap neer te leggen. Bergs eigen toelichting luidt:

"By this time, I was already convinced of the ineffectiveness and unscripturalness of the church system, and its corrupt politics I had witnessed as a young pastor, together with the overwhelming hypocrisy of its leaders and members! This final act of cruel injustice and ingratitude, and their uncon-

cern for the welfare of one of their own little pastors and his tiny young family made me so furious, embittered, and sick of the whole hypocritical church system that I nearly became a Communist!"⁶

Naar het laat aanzien, heeft Berg hier gelijk gehad, en past het de CAMA om schuld te erkennen en te belijden, zo dit al niet gedaan is. Anderzijds is het begrijpelijk, maar ook verwerpelijk de enorme bitterheid die bij Berg hierdoor ontstond. Deze bitterheid kan een invalspoor van de boze zijn geworden en bleek besmettelijk. Een ex-lid getuigt:

'Als je allerlei bitterheden begint te geloven en begint te geloven dat je bitter moet zijn t.o.v. andere mensen, b.v. kerkmensen, dan

- 1 Zie www.jeugdkerken.nl
- 2 De belastingdienst heeft GEEN concrete fraude bij GP kunnen constateren. Uitdaging, november 1995
- 3 'God's Pleasure' opgeheven, Nederlands Dagblad, 30-4-1996
- 4 Vele namen heeft deze groepering al gedragen: 'Teens for Christ', 'Heavenly Magic', 'Music with Meaning' en 'Revolution for Jesus'4, 'World Services', 'Martinelli', 'Fellowship of Independent Christian Churches'.
- 5 David Berg was achtereenvolgens binnen de CAMA 'assistent pastor' in Miami Florida (1938-'41), evangelist voor de VS en Canada (1941-'48), en pastor in Valley Farms, Arizona (1948-'51). Jerry Cooper, A Wolf among the Flock, This cult leader used to be a C&MA pastor, Alliance Life 13-5-1992, p. 12
- 6 internet: 'Marriage, Children, and a Pastorate'

begin je toch een bepaalde houding te krijgen in je hart die niet overeenkomstig is met de liefde van Christus voor alle mensen.⁷

‘Hoewel ze aanvankelijk het contact met de kerken op prijs stelden, heeft Mozes David intussen alle samenwerking verboden door te zeggen: “de kerk? Ha... een absolute giller. Statussymbool van zichzelf-rechtvaardigende, farizeese schijnheiligen”.⁸ Verbittert op de bestaande kerk, vormden de aanhangers van David Berg de ware kerk, en noemden zich de kinderen van God. De traditionele kerken beschouwen zij als mausolea van de doden en hadden voor hen totaal afgedaan. Ondanks dat ze niets van de kerk willen weten, zetten verschillende kerken wel hun deuren wagenwijd open voor de CoG.⁹

Maar David ging door met zijn radicale en agressieve evangelisatiemethoden. Door de autoriteiten werd hij en zijn gezin twee keer uit de stad gezet, maar werden door donaties van vreemdelingen onderhouden. Hij werkte in andere dienstverbanden tot 1968. Davids moeder had een profetie over de eindtijd gekregen, waarna David de Bijbel op dit onderwerp bestudeerde. Hij voegde zich bij zijn moeder in een koffiehuisbediening van Teen Challenge. Maar aan het eind van '68 had hij de leiding daar overgenomen, 50 ex-hippies achter zich gekregen en gebroken met de banden van Teen Challenge. Vanaf die tijd veroordeelde hij alle georganiseerde religie en dreef weg van het orthodoxe geloof en praktijken naar ketterijen en valse leer. Volgens een ex-volgeling, werd Berg door een geleide-geest, 'Abraham', een zekere zigeuner-koning van 1000 jaar geleden, geïnspireerd tot godslasteringen en ketterijen.¹⁰

In de jaren zestig was Berg actief in de Pinksterbeweging, waar hij onder de rijpe jeugd wat aanhang kreeg. Hij werd ook wel 'Mozes', 'Father David', 'Dad,' 'Father' en 'Grandpa' genoemd en de absolute, autoritaire leider. Hij bestuurde zijn beweging door middel van brieven, waarvan er verschillende pornografisch waren. Door een dochter en twee kleindochters is Berg beschuldigd van incest.¹¹ Zoon Paul, alias Aäron pleegde zelfmoord. Volgens zijn zus Debora had Aäron aan zijn moeder ver-

teld dat hij niet langer bestand was tegen de pressie van de bizarre leringen en het ruwe gezag van zijn vader.¹²

In een van deze brieven zegt David Berg: “Van mij is vele malen en door vele profeten van God geprofeteerd, dat ik vervuld zou zijn vanaf de moederschoot met, en van vele grote daden, die ik zou verrichten... dat ik zou zijn als Jeremia, Mozes, Ezechiël, Daniël en zelfs als David. Sommigen hebben zelfs gezegd, dat onze bediening de vervulling zou zijn van Deut.18:15-18, Ps. 89, 132, Jes.55, Ezech.34, 37, Hosea 3, Openb.3:7-13. Vele van deze profetieën zijn al vervuld.” Berg pretendeerde een oude geïncarneerde zigeunerleider te zijn geweest en beweerde een communistische leider te zijn.

*I believe by my own personal experience that I received the gift of tongues by receiving my guardian angel, Abraham! (Maria: That reminds me, the Lord said last night that you have the spirit of Abraham, the spirit of Moses & the spirit of the Psalmist David!)... I HAVE THE WISDOM OF THE AGES & THE SAGES & ALL THE PROPHEETS & ALL THE KINGS & ALL THE GREAT MEN OF THE PAST AVAILABLE TO HELP ME!*¹³

David Berg heeft zich ontwikkeld tot een valse profeet en een valse christus met bijbehorende grootheidswaanzin en godslastering.

Ontstaan en ontwikkeling van de CoG

De beweging is in 1968 in Californië ontstaan door strandevangelisatie als een van de vele reacties op de hippiebeweging, die zich toen hevig verzette tegen de bestaande staatsstructuur en vooral experimenteerde met drugs en vrije seks. In 1970 werd de CoG zelfstandig, en verbreidde zich sindsdien aanvankelijk met relatief groot succes in Europa. In 1971 streken ze vanuit Engeland in Nederland neer en wel op de Dam en in het Amsterdamse Vondelpark. In onze hoofdstad vestigden zij hun hoofdkwartier in een kraakpand van het oude Leger des Heils-gebouw.¹⁴ De meeste CoG waren druggebruikers, die andere druggebruikers van hun verslaving wilde afhelpen. Het boek Handelingen was hun blauwdruk. De beweging verbreidde zich in kolonies of kommunes in

Groningen, Utrecht, Rotterdam, Almelo, Tilburg, en Roermond¹⁵. De 'Jesus Revolution' -bus bereikte België in de winter van 1971.¹⁶

Naar schatting waren er in 1985 8000 volgelingen levend in 85 leefgemeenschappen. Als gevolg van felle kritiek, werd in 1977 deze beweging formeel opgeheven en de 'Family of Love' (Familie der liefde)¹⁷ gesticht met een nieuwe organisatorische structuur met -volgens The Family- op democratische wijze gekozen bestuurders. Na een verblijf in een kasteel bij Gent en na zich in 1994 in de Brusselse voorstad Zellik te hebben gevestigd¹⁸, heeft in de nazomer van 1995 The Family de communie zich daar alweer opgeheven. Dat was het laatste bolwerk van deze beweging in het Nederlandse taalgebied. De belangrijkste redenen voor de opheffing is ten eerste de expansie van de beweging in gebieden met spirituele hongers Oost-Europa (Roemenië) en (vooral west-) Afrika, ten tweede de algehele onverschilligheid in West-Europa jegens 'Het Goede Nieuws' en ten derde de introductie van een nieuw huishoudelijk reglement. Dit nieuwe handboek met gedragsregels telt 200 pagina's, vermeldt dat per dag niet meer dan twee koppen koffie en 460 ml bier gedronken mocht worden, en

7 verhaal van ex-lid, groepsleider CoG, EO Ronduit, 4-10-1999, p. 3

8 Sipke van der Land, Wat bezielt ze... p. 98

9 EO Ronduit 4-10-1976

10 Christianity Today, 18-2-1977, p.20. Berg zou eveneens contacten met doden als Ivan de Verschrikkelijke, Raputin, Anna Boleyn en Maarten Luther hebben onderhouden.

11 Ibid. p. 43

12 'Children of Mo Berg, Eternity (verdere gegevens onbekend)

13 internet: 'Holy Ghosts!— The Spirit World! — More Holy Ghosts! GP620-622 1/74'

14 medewerker van Chr. Org., werkzaam in Amsterdam, EO Ronduit, 4-10-1976, p.3

15 verhaal van ex-lid CoG, EO Ronduit 4-10-1976, tekst p.1

16 Alain Lallemand, Sekten in België en in Luxem-

burg, pp. 114, 115

17 Andere namen waren: World Services, Heaven's Magic, Martinelli en Fellowship of Independent Christian Churches. Craig Branch, The Children of God / The Family, Watchman Fellowship Profile, <http://www.watchman.org/fampro.htm>, p.1

18 Alain Lallemand, Sekten in België en in Luxemburg, p. 117

19 Eileen Barker en Richard Singelenberg, Nieuwe

dat seksuele activiteiten niet in de openbare ruimten van de leefgemeenschap plaats mochten vinden. Van kinderen blijf je af, zo niet dan volgt onmiddellijke uitstoting. Deze nieuwe voorschriften werden als een geschenk uit de hemel begroet.¹⁹

De praktijk

De zogenaamde full-time leden willen heel radicaal het leven van Christus navolgen. Zij geven daarom hun dagelijkse werkzaamheden op om zich volledig aan de realisatie van het Koninkrijk van God te kunnen wijden. In de communes heerst een absoluut verbod op privébezit. De CoG zetten zich fel af tegen de conformistische wereld. Leden van The Family mogen na hun intrede in een gemeenschap een nieuwe naam uit de Bijbel kiezen, waardoor zo wordt afgerekend met het verleden. Ze zijn wereldafwijzend, maar ook zij kunnen niet van de wind leven. Bronnen van inkomsten waren: de verkoop van lectuur en videocassettes, rondgaan met de pet na straatoptredens, het ontvangen van giften van sympathisanten, connecties met supermarkten voor gratis afgekeurde spullen en zgn. 'Flirty Fishing'. Over dit laatste straks meer. Voor het eerste semester van 1993 zouden er

transacties zijn van rekeningen aan de CoG van meer dan 31 miljoen dollar!²⁰

Leiderschap, gezag en organisatie

Bergs profetieën bleken vals: California is niet in de oceaan weggezonden en Beieren is niet het grootste slagveld in de komende atoomoorlog²¹. Evenmin is zijn profetie uit 1973 uitgekomen dat de komeet Kahoutek een teken zou zijn van Amerika's vernietiging, en wel voor of op 31 jan. 1974.²² Kolonel Kadhafi, 'de uitzonderlijke dappere en buitengewoon nieuwe leider van Lybië', is ook niet de nieuwe wereldleider geworden.²³ Door manipulerende profetieën verspreidde de beweging zich over de wereld.

De CoG zien oorspronkelijk de Bijbel als het heilige geïnspireerde Woord van God, dat volstrekt letterlijk wordt opgevat. Gemiddeld zes uur per dag wordt aan Bijbelstudie besteed. Bewijsteksten worden echter uit hun verband gerukt. Daarna, daarnaast en zelfs daarboven kregen de brieven van Berg steeds meer gezag. Verschillende zogenaamde 'Mo brieven' kunnen als pornografisch worden gekenmerkt.²⁴ David Berg beweerde zelf een profeet, dictator en een verlosser te zijn.²⁵ Hij schreef: 'So you have to believe in the Lord and in me, that I am a new prophet of a new day of a whole lot of new things.'²⁶ Onmiddellijke en onvoorwaardelijke gehoorzaamheid werd geëist. Vragen en twijfelen was taboe. Het liedje *'When you think, think, think, you're gonna stink, stink, stink, which makes you sink, sink, sink.'* illustreert dit.

De ongeveer 500 MO brieven worden ook wel genoemd 'Gods Woord voor vandaag'. 'Je kunt beter lezen wat God vandaag zegt, dan wat hij zo'n 2000 tot 4000 jaar geleden heeft gezegd. Als je klaar bent met het lezen van de MO-brieven, kun je de Bijbel wel weer gaan lezen'. Deze voor de beweging gezaghebbende brieven, zijn in verschillende categorieën onderverdeeld voor onderscheiden lezers bestemd. Hoe meer ingewijd iemand is, hoe minder je de Bijbel bestudeert, maar juist hoe meer je laat gezeggen door deze Mobrieven en de verduisterde gedachten van topleider Berg. Pas in het traject als ingewijde kun je ontdekken hoe Berg werkelijk denkt. Een brochure heet 'Armageddon komt', waarin op 87 punten ons een

uitermate kwaadaardig anti-semitisch ('de Joden zijn het addereengebroid van de duivel') anti-Amerikaans en pro-Russisch (dus pro-communistisch), pro-Arabisch scenario van de eindtijd wordt voorgeschoteld. Op godslasterlijke wijze wordt Gods Woord verdraaid.²⁷ De eindtijd is zeer nabij, maar de reddende ark is de sekte van de SoG als de revolutionaire heilsgemeenschap.

De **organisatievorm** is strak hiërarchisch, als een piramide. De beweging kent maar liefst 11 niveaus van lidmaatschap. Hoe hoger men komt, des te betrouwbaarder zijn de publicaties die men ontvangt.²⁸ In de piramideopbouw vormen de kolonieleiders aan de basis het gezag. Zij zorgen voor de discipelen en 'babes' (nieuwe leden). Hogerop zijn de districts- en regionale leiders, bisschoppen, aartsbisschop, ministers en premiers. Mozes Berg tenslotte is de profeet en koning. Zijn vrouw Jane (Eva), haar plaats werd later ingenomen door zijn secretaresse en vriendin Maria, stonden direct onder hem. Na het overlijden van Berg zetelde het leiderschap in Zürich. Hij stierf op 75 jarige leeftijd in zijn slaap op een geheime plaats. Zijn vrouw Maria wordt verondersteld de nieuwe leidster te zijn, maar eveneens vanuit een geheimgehouden plaats. De sekte zegt 6000 volwassen leden te hebben en 3000 kind-leden in 50 landen.²⁹

Voor o.a. belastingfraude, kidnapping, bedreiging van ouders van de leden, en seksuele perversiteiten werd CoG beschuldigd, ontvluchtte de VS, en ging ondergronds om vervolgingen te ontlopen.³⁰ Aan de nieuwe geestelijke ouders van de commune is volledige gehoorzaamheid verschuldigd. Kritiek is uit den boze. Op bevel moet worden gelogen en gestolen. Gelukkig hebben de CoG wel enkele jaren geleden stringente maatregelen uitgevaardigd tegen die leiders die zich te buiten gaan aan ongebreidelde machtsuitoefening.³¹ Zij stimuleren opstand tegen ouders, regeringen, algemene opvoedingssystemen, kerken en in het algemeen tegen al het door God ingestelde gezag, behalve dat van hun eigen systeem. Post werd gecensureerd.

Werving

Berg stelde: 'Ik ben een sexy leider met

Religieuze Bewegingen, appendix IV, p.153-158
 20 Alain Lallemand, Sekten in België en in Luxemburg, pp. 114, 120
 21 'Children of God: 'Beieren doel atoomoorlog'', Het Nieuwe Land, 17-9-1981
 22 Christianity Today, 18-2-1977, p.22
 23 Sipke van der Land, Wat bezielt ze... p.93
 24 Eileen Barker en Richard Singelenberg, Nieuwe Religieuze Bewegingen, p. 43

25 Walter Martin, The New Cults, p.151
 26 Grace vs. Law, pp.8, 9
 27 H. Verwey, 'Mozes David rukt zijn masker af' EO radio Klankbord 16-3-1974, verslag in Visie.
 28 Eileen Barker en Richard Singelenberg, Nieuwe Religieuze Bewegingen, p.139 en Children of God, De Oogst, jan. 1978, p.4
 29 'Cult Leader David Berg Found Dead', Alliance Life (uitgave van de CAMA), 18-1-1995

30 Jerry Cooper, A Wolf among the Flock, This cult leader used to be a C&MA pastor, Alliance Life, 13-5-1992, p. 12
 31 Eileen Barker en Richard Singelenberg, Nieuwe Religieuze Bewegingen, p. 44

een sexy godsdienst en een sexy God.³² Polygamie heet binnen The Family 'sharing'. Alle betrokkenen moeten het met elkaar eens zijn wanneer er sprake is van seksuele activiteiten.³³ Net als slapen en eten behoort seks bij onze normale dagelijkse behoefte, volgens Berg. Seksualiteit is een gift van God, dus geniet daar dan van. Vrije seks is een onderwerp waar Berg nooit over uitgedacht raakte. Daarbij baseerde hij zich op Hand.2:44: 'En allen, die tot het geloof gekomen en bijeen vergaderd waren, hadden alles gemeenschappelijk...'. 'The Family' praktiseerde religieuze prostitutie. Polygame Berg stond erop dat kinderen zonder seksuele remmingen moesten worden opgevoed.

De CoG kwam vaak in opspraak door hun evangelisatiemethoden: 'litnessing' (literatuur + witnessing; verspreiding van literatuur + getuigen door optreden van bands en het houden van feesten) en vooral door middel van 'flirty fishing' of 'effing'. Dit komt neer op het creëren van een vriendschappelijke sfeer waarin getuigenis kon worden afgelegd. Manipulatie en corruptie lagen echter in het verlengde. In zijn meest extreme vorm kon een vrouwelijke volgeling van Berg zich prostitueren om nieuwe leden te winnen, maar ook voor het geld. Hun exegese van overspel luidt als volgt: 'Overspel is alleen maar seks om de wellust. God kijkt in je hart en zal je werken beoordelen. Als je het uit pure lust doet zal Hij je straffen. Flirty Fishing wordt uit liefde gedaan, en je moet het geloof hebben om het te doen.'³⁴ In 1987 werd Flirty Fishing tot verboden praktijk verklaard, want ook 'The Family' bleek niet gevrijwaard van AIDS... Door verbod op geboortebeperring is er een aanzienlijk grote 2e zelfs 3e generatie-gelovigen ontstaan. Groei was zo gewaarborgd door interne aanwas.

Conclusie

Een grote geestelijke stroming bestaande uit vele subgroepen is moeilijk eenduidig te typeren. Het gaat om de hoofdstroom. De CoG zijn te typeren als fundamentalistisch, herinnerend aan de Handelingen van de Apostelen, geïsoleerd, apocalyptisch, en wereldvreemd.³⁵ Een 'controversiële groep extreme christelijke zwerwers'³⁶ is een andere typering. Diverse zware beschuldigingen zijn naar

de CoG geuit: hersenspoeling, lichamelijke dwang en seksueel misbruik van leden. 'Wat begon als een puur evangelische beweging, is ontaard in een sekte, geleid door ziekelijke geesten. Je kunt alleen diep bewogen zijn over al die lieve kinderen die zich met hart en ziel geven ... en bedrogen uitkomen. Je kunt alleen maar hopen dat de Bijbel, waar ze zo intens mee bezig zijn, hen toch weer zal leiden op de Weg, in de Waarheid en naar het Leven.'³⁷ Berg wijkt ernstig af van de christelijke visie op Christus, Joden, seks en hel.

Is 'The Family (CoG)' inderdaad een sekte? Zoals te verwachten, ontkent ook de CoG dit heftig. 'Wij hebben nergens toe behoort en hebben ons nergens van afgescheiden dus we zijn helemaal geen sekte', zo redeneren zij.

De mijns inziens meest volledige definitie

van een sekte is deze: 'Een sekte van het christendom is een groep mensen die pretendeert christen te zijn, een bepaald doctrinair systeem aanhangt wat onderwezen wordt door een individuele leider, groep leiders of organisatie, en dat systeem ontkent hetzij expliciet, hetzij impliciet, één of meer van de centrale geloofswaarheden van het christelijk geloof, zoals die geleerd worden in de 66 boeken van de Bijbel.'³⁸

Dan blijkt de CoG wel degelijk een sekte te zijn. De The Family is familie van The Jesus People, heeft zich daarvan afgescheiden (is dus letterlijk een sekte) en is helaas onder leiding van de dominante Berg een verkeerde koers gaan varen. Berg heeft zijn teleurstelling in medebroeders en zusters niet goed verwerkt. Het werd bitter bij hem en dit heeft bittere vruchten opgebracht. Het getuigt van volwassenheid als iemand op een evenwichtige manier zowel met kritiek, teleurstellingen

32 EO Ronduit 11-10-1976, p.3

33 Eileen Barker en Richard Singelenberg, Nieuwe Religieuze Bewegingen, p.66

34 Eileen Barker en Richard Singelenberg, Nieuwe Religieuze Bewegingen, p. 74

35 Bruno Borchert, Religieuze subcultuur in Nederland, hoofdstuk 9: Jezusbeweging, p.116

36 Jan J. van Capelleveen en W. Kroll, Jezus-Revolutie, p. 29

37 Sipke van der Land, Wat bezielt ze..., p. 99

38 Alan W. Gomes, Unmasking the Cults (Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1995) p.7

39 In Hervormd Nederland schreef ds. Verhoef: 'Ik ben jaloers op de Jezus-movement, op haar gegrepenheid, haar originaliteit, haar moed en bewogenheid. Als we dat in onze kerkelijke vormen zouden hebben zouden we dat H. Geest noemen. Of we zouden met enorm veel plezier

Jezus ervaren als de levende Heer. Wat ik bij hen emotioneel noem is bij ons te leerstellig; tegenover hun geringe kennis staat onze verstarde dogmatiek; wat ik zie aan simplistische kreten is bij ons eindeloos gepraat, vervagend en ingewikkeld. Daarom moeten we haar niet af doen als een religieuze hoela-hoep.' P. van der Eijk Jezus is de beste trip, De Tijd, 24-12-1971

een sexy godsdienst en een sexy God.³² Polygamie heet binnen The Family 'sharing'. Alle betrokkenen moeten het met elkaar eens zijn wanneer er sprake is van seksuele activiteiten.³³ Net als slapen en eten behoort seks bij onze normale dagelijkse behoefte, volgens Berg. Seksualiteit is een gift van God, dus geniet daar dan van. Vrije seks is een onderwerp waar Berg nooit over uitgedacht raakte. Daarbij baseerde hij zich op Hand.2:44: 'En allen, die tot het geloof gekomen en bijeen vergaderd waren, hadden alles gemeenschappelijk...'. 'The Family' praktiseerde religieuze prostitutie. Polygame Berg stond erop dat kinderen zonder seksuele remmingen moesten worden opgevoed.

De CoG kwam vaak in opspraak door hun evangelisatiemethoden: 'litnessing' (literatuur + witnessing; verspreiding van literatuur + getuigen door optreden van bands en het houden van feesten) en vooral door middel van 'flirty fishing' of 'effing'. Dit komt neer op het creëren van een vriendschappelijke sfeer waarin getuigenis kon worden afgelegd. Manipulatie en corruptie lagen echter in het verlengde. In zijn meest extreme vorm kon een vrouwelijke volgeling van Berg zich prostitueren om nieuwe leden te winnen, maar ook voor het geld. Hun exegese van overspel luidt als volgt: 'Overspel is alleen maar seks om de wellust. God kijkt in je hart en zal je werken beoordelen. Als je het uit pure lust doet zal Hij je straffen. Flirty Fishing wordt uit liefde gedaan, en je moet het geloof hebben om het te doen.'³⁴ In 1987 werd Flirty Fishing tot verboden praktijk verklaard, want ook 'The Family' bleek niet gevrijwaard van AIDS... Door verbod op geboortebepaling is er een aanzienlijk grote 2e zelfs 3e generatie-gelovigen ontstaan. Groei was zo gewaarborgd door interne aanwas.

Conclusie

Een grote geestelijke stroming bestaande uit vele subgroepen is moeilijk eenduidig te typeren. Het gaat om de hoofdstroom. De CoG zijn te typeren als fundamentalistisch, herinnerend aan de Handelingen van de Apostelen, geïsoleerd, apocalyptisch, en wereldvreemd.³⁵ Een 'controversiële groep extreme christelijke zwerwers'³⁶ is een andere typering. Diverse zware beschuldigingen zijn naar

de CoG geuit: hersenspoeling, lichamelijke dwang en seksueel misbruik van leden. 'Wat begon als een puur evangelische beweging, is ontaard in een sekte, geleid door ziekelijke geesten. Je kunt alleen diep bewogen zijn over al die lieve kinderen die zich met hart en ziel geven ... en bedrogen uitkomen. Je kunt alleen maar hopen dat de Bijbel, waar ze zo intens mee bezig zijn, hen toch weer zal leiden op de Weg, in de Waarheid en naar het Leven.'³⁷ Berg wijkt ernstig af van de christelijke visie op Christus, Joden, seks en hel.

Is 'The Family (CoG)' inderdaad een sekte? Zoals te verwachten, ontkent ook de CoG dit heftig. 'Wij hebben nergens toe behoort en hebben ons nergens van afgescheiden dus we zijn helemaal geen sekte', zo redeneren zij.

De mijns inziens meest volledige definitie

van een sekte is deze: 'Een sekte van het christendom is een groep mensen die pretendeert christen te zijn, een bepaald doctrinair systeem aanhangt wat onderwezen wordt door een individuele leider, groep leiders of organisatie, en dat systeem ontkent hetzij expliciet, hetzij impliciet, één of meer van de centrale geloofswaarheden van het christelijk geloof, zoals die geleerd worden in de 66 boeken van de Bijbel.'³⁸

Dan blijkt de CoG wel degelijk een sekte te zijn. De The Family is familie van The Jesus People, heeft zich daarvan afgescheiden (is dus letterlijk een sekte) en is helaas onder leiding van de dominante Berg een verkeerde koers gaan varen. Berg heeft zijn teleurstelling in medebroeders en zusters niet goed verwerkt. Het werd bitter bij hem en dit heeft bittere vruchten opgebracht. Het getuigt van volwassenheid als iemand op een evenwichtige manier zowel met kritiek, teleurstellingen

32 EO Ronduit 11-10-1976, p.3

33 Eileen Barker en Richard Singelenberg, Nieuwe Religieuze Bewegingen, p.66

34 Eileen Barker en Richard Singelenberg, Nieuwe Religieuze Bewegingen, p. 74

35 Bruno Borchert, Religieuze subcultuur in Nederland, hoofdstuk 9: Jezusbeweging, p.116

36 Jan J. van Capelleveen en W. Kroll, Jezus-Revolutie, p. 29

37 Sipke van der Land, Wat bezielt ze..., p. 99

38 Alan W. Gomes, Unmasking the Cults (Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1995) p.7

39 In Hervormd Nederland schreef ds. Verhoef: 'Ik ben jaloers op de Jezus-movement, op haar gegrepenheid, haar originaliteit, haar moed en bewogenheid. Als we dat in onze kerkelijke vormen zouden hebben zouden we dat H. Geest noemen. Of we zouden met enorm veel plezier

Jezus ervaren als de levende Heer. Wat ik bij hen emotioneel noem is bij ons te leerstellig; tegenover hun geringe kennis staat onze verstarde dogmatiek; wat ik zie aan simplistische kreten is bij ons eindeloos gepraat, vervagend en ingewikkeld. Daarom moeten we haar niet af doen als een religieuze hoela-hoep.' P. van der Eijk Jezus is de beste trip, De Tijd, 24-12-1971

als complimenten kan om gaan. Voordat je een geestelijk volwassene kunt zijn, is het haast onvermijdelijk om een geestelijke vader en/of geestelijke moeder te hebben als goed voorbeeld.

CoG is een bewijs dat een gezonde evangelische beweging niet immuun is voor het ontstaan van valse leer van binnenuit. Toetst alles en blijf dus alert en gezond!

Leerpunten voor de (jeugd)kerken

1. Jong en dynamisch moet gepaard gaan met oud en vertrouwd, opdat een stevige coalitie kan worden gevormd. De gevestigde kerken zouden hun voordeel kunnen doen met een profetisch revolutionaire impuls die rammelt aan de kerkelijke heilige huisjes. Hun toewijding en zendingsdrang kunnen tot een voorbeeld dienen. Anderzijds heeft een opwekkingsbeweging de degelijkheid en stabiliteit van de kerk beslist nodig.³⁹
2. Kerken hebben helaas gefaald in hun aandacht en onbaatzuchtige liefde voor niet-blanken, hippies, drugsverslaafden en dergelijke, zodat de stelling 'een sekte is een onbetaalde rekening van de kerk' weer bewaarheid is geworden. De felle aanklachten van de CoG tegen de slappe christendommelijkheid (gebrek aan radicaliteit, toewijding, echte liefde en aanvaarding, het niet in praktijk brengen van ons geloof),

- mogen we ondanks het falen van de CoG niet naast ons neerleggen! De jeugd bepaalt ons weer bij de basis.
3. David Berg begon goed maar is door het toelaten van bitterheid in zijn hart gruwelijk ontspoord. Bitterheid vormde waarschijnlijk de invalspoort voor de boze. Het goed verwerken van onvermijdelijke teleurstellingen en verwerping of afwijzing blijkt dus van groot belang te zijn.
  4. David Berg hield zich op met spiritisme en waarzeggerij. Door zijn voorbeeld hierin, evenals in zijn perverse gedachten en gedrag, infecteerde hij talloze argeloze volgelingen. Zo bleek deze leider een misleider.
  5. Ondanks het intensief bestuderen van de Bijbel bleef men verduisterd in het verstand. Hun seksuele moraal stond haaks op die van Gods Woord.
  6. Ongelofelijk hoe David Berg door middel van zijn absurde brieven zoveel in vele landen in zijn macht kon houden. Ongelofelijk hoe volgzzaam zijn volgelingen waren in het opvolgen van Bergs geboden. Tijd, geld, carrière, voedsel, lichaam, alles eiste Berg op, en kreeg hij!
  7. Hun eigen presentatie op internet wekt sympathie op. De vele geschriften van buitenstaanders over de beweging zelf doen je eerder walgen. Hun officiële leer blijkt dus niet overeen te stemmen met de praktijk van hun leven.
  8. Telkens moeten we oog hebben voor de ontwikkelingen. Oorspronkelijk was de beweging goed, maar onder leiding van Berg ernstig in opspraak geraakt. Na zijn dood waait er een nieuwe wind. Hun hedendaagse geloofsbelijdenis verdient grotendeels onze instemming. Hopelijk zullen de CoG zich (door het intensief bestuderen van de Bijbel wellicht) nog veel meer openlijk distantiëren van alle smetten uit het verleden.
  9. De opstelling van de CoG is arrogant. Alleen zij pretenderen het ware Israël, de ware kerk en de echte discipelen te zijn. Maar hoogmoed komt nog steeds voor de val. Hun optreden naar kerken toe is vaak confronterend, provocerend en liefdeloos geweest.
  10. God geve vurige, radicale en tegelijkertijd evenwichtige christenen, ouders en kinderen in het geloof, met een gezonde leer en een integer leven.

drs. W.J.A. Pijnacker Hordijk

Bibliografie

- * (J.J. van Baaren?), De waarheid omtrent de Children of God (Amsterdam: Evangelische Wereld Pers, 1978) 38 pp.
- * Eileen Barker en Richard Singelenberg, Nieuwe Religieuze bewegingen Een praktische inleiding (Kampen: Kok, 1996)

- * Bruno Borchent, Religieuze subcultuur in Nederland (Amersfoort: De Horstink, 1973) DICmap 34 hoofdstuk 9: Jezusbeweging
- * Jan J. van Capelleveen en W. Kroll, Jezus-Revolutie! Jonge mensen ontdekken een nieuw leven (Wageningen: Zomer & Keuning, 1972) 120 pp., vooral pp. 28-39, 103-107 Oorspronkelijk: Jesus kommt! (Wuppertal: Aussaat Verlag GmbH, 1971)
- * Jerry Cooper, A Wolf among the Flock This cult leader used to be a C&MA pastor Alliance Life, pp. 12, 13, 13-5-1992
- * Ronald Enroth, Sekten bedreiging of bevrijding? Een kritische beschouwing van moderne religieuze stromingen (Laren: Novapres, 1981), hoofdstuk 2: de Children of God
- * drs. E. HG. Hoekstra en M.H. Ipenburg, Wegwijs in gelovig Nederland Een alfabetische beschrijving van Nederlandse kerken en religieuze groeperingen (Kampen: Kok, 1987) pp. 45, 46
- * drs. E.G. Hoekstra en M.H. Ipenburg, Wegwijs in religieus en levensbeschouwelijk Nederland Handboek religies, kerken, stromingen en organisaties (Kampen: Kok, 1995) pp.103, 104
- * Alain Lallemand, Sekten in België en in Luxemburg (Berchem: EPO vzw 1994)
- * Sipke van der Land, Wat bezielt ze... Het nieuwe boek over christelijke bewegingen (Kampen: Kok, 1977) hoofdstuk 7: 'Children of God Hersenspoeling van Amerikaanse Mozes'
- * James R. Lewis & Gordon Melton (eds.), Sex, Slander, and Salvation. Investigating The Family/Children of God (Stanford, CA: Center for Academic Publication, 1994)
- * Roger C. Palms en G. Pâques resp. De Jezus beweging en hoofdstuk 11 De Jezus-beweging in Nederland (Utrecht/Antwerpen: Het Spectrum, 1972) 127 pp. Oorspronkelijk: The Jesus Kids (Pennsylvania, Valley Forge: Judson Press, 1971)
- * tekst van EO programma 'Ronduit' Children of God kinderen van God? van 4 en 11 oktober 1976, gelezen door Jan van den Bosch en Anneke Slingerland
- * Richard Singelenberg, The Family kan het goede nieuws niet meer kwijt Trouw, p.5 14-10-1995
- * Ruth Wangerin, The Children of God. A Make-Believe Revolution? (Westport, CT: Bergin & Garvey, 1993) [Kostte f 247,50 !]
- * vrije vertaling van 'Why we should pray for the Children of God', uitgave van Outreach for Jesus, London

Studiedag Rouw en Verlies 9 april

In de gebrokenheid van ons bestaan hebben we allemaal te maken met verlies en rouw ervaringen. Diep in ons is een verlangen naar heelheid, naar geluk, vrede en blijdschap. Ervaringen van rouw, verdriet, (innerlijke) pijn, onmacht, verstoren vaak de harmonie van ons leven. Een natuurlijke reactie is vaak om pijn te ontwijken, verdriet niet te voelen, niet bij die hartverscheurende plek te zijn in onze

ziel, niet mee te leven met de pijn van anderen. De prijs die we daarvoor betalen is een vervlakking van ons leven, emoties houden we af, we wenden vrolijkheid voor, terwijl de depressie onderdrukt wordt en ons belaagd.

Het doel van deze studiedag is: vergroten van kennis en inzicht m.b.t. rouwfeiten en het proces van antwoorden vinden op rouw en verlies. Daarbij komen psychosociale en pastorale aspecten aan de orde. Ook willen we met elkaar nadenken over het vinden van troost en het leren troosten van de ander.

D. Hartman-v. Ameijde startte haar loopbaan met een inservice opleiding voor A-verpleegkundige, werkte in een aantal jaren in Honduras in een primary health

care programma voor miskito indianen, volgde vervolgens een deeltijd opleiding maatschappelijk werk, was coördinator (terminale) thuiszorg projecten van de Nederlandse patiënten vereniging, en volgde een voortgezette opleiding voor pastoraal therapeut.

Programma:

- 10.00-10.30 Opening en kennismaking
- 10.30-11.30 Psychosociale aspecten van rouw en verlies door mevr. D Hartman
- 11.30-12.00 Vragen, uitwisselen van ervaringen
- 12.00-13.00 Lunch
- 13.00-14.00 Pastorale aspecten van rouw en verlies door G. Feller
- 14.00-14.30 Vragen, uitwisselen van ervaringen
- 14.30-14.45 Pauze
- 14.45-15.45 Interactieve studie

Kosten inclusief lunch + reader € 35 over te maken op rek 35.23.13.498 tnv G.P.M. Feller, te Oudewater onder vermelding van 9 april

Voelt u zich gespannen?

Last van nervositeit ?

Angsten, vermoeidheid of spierspanningen?

Doe de Cursus Stress te lijf!

4 dinsdagavonden op 1,8,15 en 22 maart

Een heel praktische cursus waarin u leert op een eenvoudige wijze adem en ontspanningsoefeningen toepassen zodat u spanningen op lichamelijk niveau te lijf kunt gaan.

Als bijbelgetrouwe christenen wijzen we de yoga-oefeningen af. Toch vinden we in deze cursus een verantwoord Bijbels alternatief waarin we op een verantwoordde manier ook aan lichaams oefeningen ter ontspanning kunnen werken. Wat zijn de spanningssignalen, die je kunt herkennen? En hoe staan deze met

elkaar in verband? Zo laten we in het kort op eenvoudige wijze iets zien van de werking (fysiologie) van spieren, houding, ademhaling om de lichaams oefeningen beter te begrijpen en zo ook beter te kunnen oefenen. Daarin komen oefeningen zoals spierontspanningsoefeningen, adem oefeningen en houdingsoefeningen aan de orde die ons helpen meer inzicht en controle uit te oefenen op onze lichamelijke spanningen en gezondheid.

Kosten: € 115,- inclusief cursusboek

Sommige werkgevers en ziektekostenverzekeringen vergoeden mogelijk deze cursus geheel of gedeeltelijk (eerst altijd vooraf vragen)

Info/opgave: St promise, Lange Burchwal 80, 3421 SM Oudewater tel.0348-563359

“Studiedag Burnout”

Praktijk voor chr. hulpverlening organiseert: op zaterdag 19 maart 2005 in het Therapeutisch Centrum Lange Burchwal 80 te Oudewater.

Het programma duurt van 10.00 tot 16.00 uur en bevat testen op de burnoutschaal, Verder worden er lichamelijke, psychische en geestelijke aspecten, en aangrijpingspunten van een burn out besproken om ze te voorkomen en te bestrijden. Op deze dag worden er 12 fases aangegeven in het burnoutproces waaraan u kunt meten hoever u mogelijk in het burnout proces zit en welke hulp u eventueel nodig hebt.. Naast individuele testen, worden er die dag ook oefeningen gegeven, en zal er in een groepsgesprek ruimte zijn voor persoonlijke ervaringen en adviezen op psychosociaal, lichamelijk en pastoraal terrein.. Vóór 6 november krijgt u vragenlijsten toegetuurd, die u ons ook weer vóór de themadag moet terugsturen. Van deze informatie kan gebruikmaken om u een duidelijk advies mee te geven en verder deze dag nog meer toe te spitsen op de problematiek van de aanwezigen. Deze dag wordt gegeven door Gerard en Coby Feller, psychosomatisch fysiotherapeut en pastoraal therapeut.

Kosten inclusief lunch + reader € 35 over te maken op rek 35.23.13.498 tnv G.P.M. Feller, te Oudewater onder vermelding van 19 maart

Redactioneel

Met veel genoegen mogen we terugkijken op het onderwijs wat Jim Wilder in oktober in ons land gegeven heeft. Zijn komst naar Nederland, mede op initiatief van 'Promise', is ook door anderen goed ontvangen.

Frans Koopmans van stichting 'De Hoop' in Dordrecht hierover::

Jim Wilder brengt een unieke mix van bijbels georiënteerde psychologie en de laatste ontwikkelingen op het gebied van neuropsychologie. In een tijd waar geestelijke stoornissen hand over hand toenemen, ook onder christenen, vormt Wilders onderwijs een fundamentele en tegelijkertijd verfrissende bijdrage aan ons denken over problemen."

En Martien Jan de Haan, directeur van 'Het Heil des Volks':

Het Life Model van Jim Wilder geeft inzicht in de vraag waarom sommige mensen niet geholpen zijn met een pastoraal gesprek. Zij hebben iets anders nodig. Jim legt uit wat dat is en reikt daarmee een nieuw perspectief aan om deze mensen beter te kunnen helpen."

In dit nummer treft u artikelen aan die gaan over groei en volwassenheid. Het gaat over onvolwassen leiderschap waarin we belangrijke lessen volgens 1Tim.3 vinden voor het aanstellen van leiders en oudsten. Daarnaast in dit nummer, enkele schema's over gestoorde groei. Dit is een voorproefje van het vijfvoudige diagnostische niveau over volwassen groei van het nieuwste boek dat dit jaar uitkomt: *Thriving: Life Rhythms learned, Life Rhythms Restored* (Geschreven samen met Chris Courtney) Verder vindt u in dit nummer een artikel over de lessen die we kunnen trekken uit de geschiedenis van de Children of God, een beweging die goed begint, maar die volkomen uit de hand loopt als de verbittering toeslaat....We beginnen de nieuwe Promise met een artikel van Guus Moolenaar over grenzen in de familie van God. Het is belangrijk om je te realiseren waar de voordelen en de valkuilen liggen in de omgang met broeders en zusters!

Gebedspunten:

- Wilt u danken en bidden voor het onderwijs van Jim en de uitwerking daarvan in harten en levens van mensen en de gemeentes en kerken. Bid dat velen het plan van God voor hun leven gaan ontdekken en dat uw gemeente een veilige plaats mag zijn om groei in identiteit en gaven mogelijk te maken.
- Wilt u bidden voor leiders en oudsten in Nederland. Bidden dat de juiste mensen aangesteld worden die de toets van 1 Tim.3 kunnen doorstaan en hun gemeenteleden in geestelijke volwassenheid en stabiliteit kunnen voorgaan.
- We willen u vragen als u het kunt missen een extra financiële bijdrage te geven, zodat we de drempel voor het lezen van ons blad (minimaal € 9,- per jaar) kunnen handhaven en anderen die niet meer kunnen betalen, het blad toch kunnen lezen.

Hartelijk dank
Gerard Feller

Rectificatie:

In het vorige Promise nummer 20 jrg nr 4 is een drukfout geslopen. Op pag.25 in het schema op de linker kolom staat bijgelovige pastorale werkers. Dit moet uiteraard zijn bijbelgelovige pastorale werkers.

Colofon

Het blad "Promise" is een uitgave van stichting Promise en verschijnt 4 maal per jaar.

Het doel van de stichting is de verkondiging van het evangelie van Jezus Christus.

De stichting tracht dit doel te bereiken door:

a. Het toetsen van allerlei maatschappelijke en geestelijke stromingen en denkwijzen, vooral op medisch en sociaal gebied aan het Woord van God, de Bijbel.

b. Het publiceren via het blad "Promise" van geschriften en of bijbelstudies met bovengenoemd doel, dit tevens via audiovisuele middelen aan een zo breed mogelijk publiek.

De stichting is interkerkelijk en heeft als grondslag, zich daarbij alleen te laten leiden door de Bijbel, waarvan ze gelooft dat dit het geïnspireerde Woord van God is en alleen onfeilbaar gezegd heeft.

We geloven dat God deze wereld zo lief heeft, dat Hij zijn Zoon gegeven heeft om onze straf op de zonde te dragen, opdat wij, indien we in Hem geloven eeuwig met Hem mogen leven en ook nu dagelijks Zijn aanwezigheid mogen ervaren. Door middel van diverse activiteiten van de stichting willen we deze boodschap uitdragen

Redactie

Gerard en Coby Feller, Oudewater
drs. W.J. PijnackerHordijk

Vormgeving en druk

Hoonte Bosch & Keuning, Utrecht

ISSN: 1383-0295

verschijnt 4x per jaar

Abonnement: minimaal €9,- per jaargang

St.Promise

Lange Burchwal 80

3421 SM Oudewater

Tel. 0348 - 563359

Fax. 0348 - 563968

e-mail: info@stichting-promise.nl

internetpagina: www.stichting-promise.nl

Rabobank: 39.16.83.071

Postbank: 4906197

Voor België:

jaarrekening abonnement minimaal €9,

Belg.Post.Rek.Nr. 000.16.92.998-57

St.Promise

Lange Burchwal 80

3421 SM Oudewater, Holland

Losse nummers €2,50

9 771383 029001